

KONGINKANGAS

KYLÄSUUNNITELMA

2010-2015

**Konginkankaan kirkonkylän, Liimattalan, Laajarannan,
Riihilahden, Räihän ja Kalaniemen kylät**
Äänekosken kaupunki, Keski-Suomi

Julkaisija Konginkankaan kyläyhdistys ry, kirjoittaja Outi Raatikainen
Julkaisupaikka www.konginkangas.fi
Julkaisupäivä 14.12.2009

Kansikuva Outi Raatikainen, ilmakuvat Urpo Minkkinen.

Konginkankaan kyläsuunnitelma on tuotettu Leader-ohjelman tuella: Maaseudun Kehittämisyhdistys Viisari ry ja Keski-Suomen TE-keskus ovat rahoittaneet tätä julkaisua.

Sisällysluettelo

Taustaa

1. Saatesanat	3
2. Kyläsuunnitelma – tulevaisuussuunnitelma	4
3. Konginkankaan kyläyhdistys ry ja kyläsuunnitelmahanke	5
4. Konginkankaan mitä, missä, milloin	8

Nykypäivää

5. Kulttuuria	10
6. Konginkankaan väestö	14
7. Äänekosken teollisuuskaupungin imago vs. Konginkankaan imago ja identiteetti	15
8. Asuminen	16
9. Liikenneyhteydet	18
10. Palvelut ja yritykset	21
11. Yhdistykset	30
12. Turvallisuus	32

Tulevaisuus: Konginkankaan kehittämisohjelma

13. Konginkankaan kylät	
13.1. Konginkankaan kirkonkylä – "kirkko, koulu, kauppa ja Killinki"	33
13.2. Liimattala – perinteikästä maanviljelysseutua	35
13.3. Kalaniemi – toimiva kylä lähellä erämaata	38
13.4. Räihä – "Gallen-Kallelan maisemia"	40
13.5. Laajaranta – "Suomen kaunein paikka"	42
13.6. Riihilahti – "koko Riihilahti yrittää"	44
14. Yhteistyö ja tiedottaminen	46
15. SWOT-analyysi	47
16. Suunnitellut toimenpiteet	49
17. Suunnittelun aikana toteutetut toimenpiteet	53
18. Suunnitelman seuranta ja päivittäminen	53
19. Yhteenveto: Visio 2015	54
20. Liitteet osoitteessa www.konginkangas.fi	54

TAUSTAA

1. Saatesanat

Edessäsi on vanhan Konginkankaan kunnan kaikkien kuuden kylän kanssa työstetty kyläsuunnitelma. Vastaavia on toistaiseksi syntynyt vain muutamia, kuten Porissa Ahlaisten entisen kunnan kyläsuunnitelma 2006. Kun kyläsuunnitelmassa puhutaan Konginkankaasta, tarkoitetaan entisen kunnan aluetta. Konginkankaan kylästä, taajamasta, käytetään termiä kirkonkylä.

Kyläsuunnitelma on syntynyt tilanteessa, jossa vuoden 1993 kuntaliitoksen pahimmat kuohut on aika jo viilentänyt. Vaikka useimmat konginkankaalaiset myöntävät, että kuntaliitos oli tarpeen, katkeruutta on kuitenkin vielä ollut ilmassa: *"Konginkangasta ei ole enää olemassa-kaan. Se ei ole esillä missään poliittisissa yhteyksissä tai edes uuden vuoden juhlinnassa – on vain Äänekoski sekä Sumiainen ja Suolahti"* (kommentti kyläillassa).

Kyläsuunnitelmahanke on etsinyt vastauksia myös tähän ongelmaan. Kuntaliitos on identiteettikriisi, jos sitä ei hoideta. Kunnan koon kasvaessa paikallisten yhteisöjen merkitys kasvaa. Tarkoituksena ei ole katsoa katkerana taaksepäin, vaan luovasti eteenpäin - voimme tuoda konginkankaalaisuutta "takaisin maailmankartalle", vaikka se ei itsenäinen kunta olisikaan. Hankkeen myötä on perustettu www.konginkangas.fi -sivusto, jossa jokainen voi seurata jatkossa, mitä kylällä tapahtuu ja kuinka kyläsuunnitelman toteuttaminen edistyy!

Konginkankaan kyläyhdistyksen hallitus

Kyläkävelyoppaana kesällä 2009 "kyläpäällikkö" Matti Jokihalme ja esiintymislavana Liimattalan viimeinen maitolaituri.

Kuva Keijo Pellinen

2. Kyläsuunnitelma - tulevaisuussuunnitelma

Kyläsuunnitelma on kyläläisten itsensä laatima **tulevaisuussuunnitelma**. Se lähtee liikkeelle kyläläisten ajatuksista ja toiveista, jotka keskustelujen kautta muokkautuvat **tavoitteiksi ja toimenpiteiksi**. Ne kylät säilyvät hengissä, joilla on yhteinen tahto ja resursseja tahtonsa toteuttamiseen. Kyläsuunnitelma on tämän tahdon ilmaus.

Kyläsuunnitelman laatimisprosessi on yhtä tärkeä kuin valmis lopputulos, sillä suunnitelman tekemisen aikana kokoonnutaan yhteen keskustelemaan kyläläisille tärkeistä asioista. Kyläsuunnitelman avoin tekeminen antaa kaikille mahdollisuuden päästä mukaan keskusteluun ja muokkaamaan alueen tulevaisuutta.

Konginkankaan kyläsuunnitelma on tehty ennen kaikkea konginkankaalaisille - asukkaille, kesäasukkaille ja alueella toimiville yhteisöille. Tämä Konginkankaan ensimmäinen kyläsuunnitelma panostaa paitsi alueen nykytilanteen kartoittamiseen myös historian kertaamiseen johdantona nykypäivälle. Näin kyläsuunnitelma on samalla "**Konginkankaan tiivistelmä**". Varsinainen Konginkankaan historia löytyy sitten perusteellisemmin muutamasta hyvästä julkaisusta.

Kyläsuunnitelma toimii koko Konginkankaan tahdonilmauksena lähimpään yhteistyökumppaniin eli Äänekosken kaupunkiin päin ja tarvittaessa muidenkin viranomaisten suuntaan.

Kyläsuunnitelmaa voi käyttää myös kuin liiketoimintasuunnitelmaa: kun haetaan esim. hanke- rahoitusta, kyläsuunnitelma perustelee kehittämistarpeet ja keinot. Koska kunnalliset ja maakunnalliset kyläohjelmat rakentuvat nykyään kyläsuunnitelmien pohjalta, suunnitelmat vaikuttavat kyliä koskevaan päätöksentekoon laajemminkin.

Olennainen osa kyläsuunnitelmaa on **kehittämisohjelma**, jossa määritellään muutaman vuoden tähtämellä toimenpiteet, joihin on ryhdyttävä, että haluttuun tulevaisuuteen päästään.

Konginkangaan kyläsuunnitelman pohjana ovat vuoden 2009 aikana järjestetyt avoimien kyläiltojen, erilaisten työryhmien, monipolvisen tiedonhaun, yleisökyselyjen ja kehityskeskustelujen esille tuomat ajatukset. Suunnitelman tekemisessä ovat olleet mukana monet konginkankaalaiset yhdistykset ja yritykset, asukkaat ja loma-asukkaat. Suunnitelman tekemisestä on vastannut uusi "kattojärjestö" Konginkankaan kyläyhdistys ry.

Kyläsuunnitelmaa on päivitettävä muutaman vuoden välein. Suunnitelmista osa toteutuu ja osasta todetaan jossain vaiheessa ajan kulkeneen niiden ohi. Kyläsuunnitelmaan on liitteenä hankelistaus vuodelta 1999 kommentoituna tämän päivän näkökulmasta - mikä toteutui, mikä ei ja miksi. Päivitysten yhteydessä kyläläisillä on jatkossakin mahdollisuus saada näkemyksensä kylän kehittämisestä kuuluviin.

3. Konginkankaan kyläyhdistys ry ja kyläsuunnitelmanhanke

Konginkankaan kyläyhdistys ry rekisteröitiin syksyllä 2008 ja sen toiminta syntyi talven 2008-2009 aikana pidettyjen tilaisuuksien myötä. Yhdistys toimii koko vanhan Konginkankaan alueen edustajana ja puolestapuhujana. Konginkankaalta on puuttunut kokoava keskustelukumppani mielipiteiden kanavoimiseksi toimintaan ja tiedoksi päättäjille – Konginkankaan kyläyhdistys on ollut ratkaisu tähän puutteeseen.

Perustamisvaiheessa yhdistyksen toiminta määriteltiin laajaksi: yhdistyksen tarkoituksena on:

- edistää asukkaiden yhteistyötä, omatoimisuutta, kylän elinkelpoisuutta ja –voimaisuutta sekä toimia kylän ja sen asukkaiden edunvalvojana,
- järjestää erilaista toimintaa, tapahtumia ja tilaisuuksia,
- osallistua kylää koskevaan suunnitteluun ja toteutukseen,
- pyrkiä vaikuttamaan päätöksentekoon eri organisaatioissa, tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja viranomaisille ja muille tahoille.

Puoluepoliittista kantaa yhdistys ei ota.

Jo kyläsuunnitelmaa suunniteltaessa lähtökohtana oli koko alue – entinen kunta, nykyinen Äänekosken kaupungin viheralue ja sen kuusi kylää: Konginkangas (kirkonkylä), Kalaniemi, Räihä, Riihilahti, Liimattala ja Laajaranta.

Konginkankaan kyläyhdistys ry on sateenvarjoryhdistys, joka haluaa koota kaikki toimijat yhteistyöhön. Yhdistyksen hallituksessa on edustus joka kylältä. Lisäksi siellä on yrittäjiä, kesäasukasedustus sekä Lintulahden karavaanarien edustaja. Koska pienet kyläyhdistykset/-toimikunnat ovat vasta perustettua Riihilahden kyläyhdistystä lukuunottamatta hiipumassa, Konginkankaan kyläyhdistyksen ensitavoitteeksi joku vuosikokouksessa asettikin "lepokitkan voittamisen".

"Toivottavasti tästä ei tule mikään herrojen kerho, vaan että tässä on kaikista yhteiskuntaluokista toimivia henkilöitä."

"Nuoria ja varhaiskeski-ikää eläviä mukaan."

*"Toisinajattelijoita - oppositio on aina piristys ja myöhemmin voimavara kuitenkin."
(palautetta hankkeen aloitusseminaarissa 26.5.09)*

Perustamisensa jälkeen kyläyhdistys päätti paitsi hakea Leader-rahoitusta kyläsuunnitelmaan, myös mm. rakentaa omat nettisivut ja elvyttää kesäpäivät mahdollisuudeksi kaikille seudun yhdistyksille esitellä toimintaansa ja kerätä siihen varoja.

Kyläsuunnitelmaa varten Konginkankaan kyläyhdistys järjesti kaikille avoimen tilaisuuden 9.2.2009. Lisäksi suunnitelmasta keskusteltiin yhdistyksen yleisessä vuosikokouksessa 19.2.2009. Kyläsuunnitelmalle oli selvästi tarvetta, joten kyläyhdistys haki Maaseudun kehittämissyhdystys Viisarilta Leader-rahoitusta.

Hakuvaiheessa kirjattiin **kyläsuunnitelman tavoitteeksi säilyttää, vahvistaa ja lisätä konginkankaalaista yrittäjyyttä, asumisviihtyvyyttä ja palveluita sekä säilyttää ja suojella ympäristöä**. Äänekosken kaupunki takasi yhdistykselle lainan, jolla hanke saatiin alkuun. Toukokuussa 2009 kyläsuunnitelman "kyläluudaksi" palkattiin YTM Outi Raatikainen.

Kyläyhdistyksen hallitus ja projektiryhmä

Konginkankaan kyläyhdistys ry:n hallitus toimi myös hankeryhmänä, joka seurasi ja ohjasi kyläsuunnitelman etenemistä. Hallitus kokoontui kerran kuukaudessa, minkä lisäksi tarpeen mukaan valittiin työryhmiä.

Hallituksessa toimivat hankkeen aikana varsinaiset ja varajäsenet

Matti Jokihalme, kirkonkylä, puheenjohtaja
 Satu Vainiontaus, Liimattala, sihteeri-taloudenhoitaja
 Erkki Vilen, Kalaniemi
 Seppo Sipponen, Räihä
 Anneli Kauta, Riihilahti
 Taina Paakkunainen, Liimattala
 Kalevi Ahonen, kirkonkylä
 Henry Eriksson, kirkonkylä
 Heli Hytönen, Liimattala
 Jarmo Eskelinen, SF-Caravan Lintulahti
 Niilo Hämäläinen, kirkonkylä
 Esa Sällinen, VPK
 Yrjö Löfgren, kesäasukas
 Eeva-Liisa Sorainen, Laajaranta (syksystä 2009 lähtien)

Koska kyläyhdistyksen hallitus koostui kylien edustajista, minkä lisäksi siinä oli mm. yrittäjien, kesäasukkaiden ja SFC Lintulahden edustus, katsottiin sen täyttävän myös hankeryhmän tarpeet. Rahoittajien edustajana hankeryhmään kuului Maaseudun Kehittämisyhdistys VIISARI ry:n Arja-Leena Peiponen.

Kyläillat, työryhmät ja keskustelutilaisuudet

Kyläsuunnitelman laatiminen usean kylän yhteistyönä vaati useita palavereita, kokouksia ja tapahtumia, joista jokainen vei suunnitelmaa askelen eteenpäin. Konginkangas-liite paikallislehti Pikkukaupunkilaisessa 3.6.2009 sisälsi runsaasti asiaa kyläsuunnitelman teosta ja toimi aloitusseminaarin lisäksi julkisena lähtölaukauksena hankkeelle.

- 26.5. Aloitusseminaari kirkonkylän koululla, 35 osallistujaa
- 9.6. Liimattalan kyläkokous, 21 osallistujaa
- 11.6. Konginkankaan kirkonkylän kyläkokous, 10 osallistujaa
- 15.6. Kalaniemen ja Räihän kyläkokous, 24 osallistujaa
- 23.6. Riihilahden kyläkokous, 17 osallistujaa
- 21.7. Kesäasukkaiden turinatupa Kestibaarissa 12 kesäasukasta
- 19.8. Laajarannan kyläsuunnitelmakokous, 12 osallistujaa
- 27.8. Räihän kyläsuunnitelmakokous, 9 osallistujaa
- 14.9. Kömin killan palaveri, 4 osallistujaa
- 30.9. Kotisivutyöryhmän avausilta, 8 osallistujaa
- 7.10. Kyläsuunnitelman "välitilinpäätös", 13 osallistujaa
- 22.10. Riihilahden kyläsuunnitelmailta, 9 osallistujaa
- 28.10. Nuorten keskusteluilta Vaparilla, 27 nuorta joista 20 alaikäistä.
- 10.11. Yrittäjäilta, 13 osallistujaa
- 5.12. Konginkangas-kino, noin 40 kävijää
- 14.12. Kyläsuunnitelman julkaiseminen

Kyläkävelyt

Kyläsuunnitelma-hanke järjesti kolme kyläkävelyä: 21.7. Liimattalassa, 23.7. kirkonkylällä ja 25.7. Kalaniemellä, joka tosin sateen vuoksi muutettiin autoiluksi. Kyläkävelyillä tutustuttiin kylän kohteisiin ja nähtävyyksiin, muisteltiin menneitä ja kerrottiin juttuja sekä arvioitiin, mitä kylällä pitäisi saada aikaiseksi. Lopuksi päädyttiin yhdessä kahville ja makkaralle. Yhteensä kyläkävelyihin osallistui 69 ihmistä (osin samoja).

Minun kyläni –teema Konginkankaan koululla

Lokakuussa 2009 alakoululaiset kirjoittivat ja piirsivät teemasta Minun kyläni. Teema sovittiin opettajien kanssa yhteisessä palaverissa. Ennen työn aloittamista siitä tiedotettiin lasten vanhemmille ja kysyttiin lupa käyttää lasten tuotoksia kyläsuunnitelmaprosessissa. Lisäksi kysyttiin lupaa järjestää lasten töistä Konginkangas-näyttely.

Lasten piirustuksia kertyi iso pino, joten niistä oli pakko valita vain osa näyttelyyn. Se päätettiin järjestää nettinäyttelynä uusilla konginkangas.fi-sivuilla.

Kotisivut www.konginkangas.fi

Kotisivut olivat eräs ensimmäisistä toiveista, joita Konginkankaan kyläyhdistykselle esitettiin. Sivut todettiin tarpeellisiksi jo pelkästään alueen oman tiedonkulun parantamiseksi. Lisäksi haluttiin lisää näkyvyyttä – Konginkankaan kylästä ei netistä löytynyt käytännössä mitään ja googlaamalla sai loputtomiin osumia Konginkankaan suuronnettomuudesta ja vain satunnaisesti muita löytöjä.

Kotisivutyöryhmään olivat tervetulleita konginkankaalaiset yhdistykset. Siihen osallistuivat aktiivisesti Konginkankaan, Kalaniemen, Räihän ja Riihilahden kyläyhdistykset, Liimattalan kylätoimikunta, Kömin kilta ja VPK. Sivuston ulkonäöstä ja toimintaperiaatteista päätettiin pitkälti yhdessä. Yhdistykset rakensivat omien sivujensa sisällön itse ja/tai kyläsuunnitelmaan laaditun tekstin pohjalta. Ne myös vastaavat sivuistaan jatkossa.

Kustannussyistä sivuston julkaisujärjestelmän oli syytä olla ilmainen. Alun perin kotisivuja suunniteltiin Joomla-pohjaisiksi. Koska yhdistys päätyi lopulta palkkaamaan työryhmän vetäjäksi ja kotisivujen tekniseksi toteuttajaksi Keski-Suomen Verkkomedian, jolla oli kokemusta CMS Made Simple –julkaisujärjestelmästä, sivut syntyivät tälle ilmaisalustalle.

Konginkankaan kesäpäivät 17.-19.7.2009

Kömin Kilta on aiemmin järjestänyt kesäpäiviä, mutta toiminnassa on ollut muutaman vuoden tauko. Kesällä 2009 Konginkankaan kyläyhdistys ry koordinoi ja osin tuotti kesäpäivät.

Kyläyhdistys teetti tapahtumaan myös Konginkangas-t-paidan, jossa rintapielessä on vaakuna ja teksti Konginkangas

Ohjelmaan kuului Kömin teatterin esitys sekä ohjelmallinen päivä tapahtuma markkinoineen

usean yhdistyksen yhteistyöllä. Karaokeillan järjesti Lions Club Konginkangas, tanssia Lintulahden karavaanarit, ja kesäasukkaiden juhlahjumanpalvelus oli tietenkin seurakunnan työtä. Monia muitakin yhteisöjä oli mukana järjestämässä tapahtumaa.

Kesäpäivien eri osatapahtumissa kävi yhteensä 2000-3000 ihmistä ja palaute oli muutamaa kehitysehdotusta lukuunottamatta vain kiittävää. Kyläsuunnitelma-hanke keräsi tapahtumasta kirjallista palautetta.

Konginkankaan joulunavaus 5.12.2009

Konginkankaalle mietittiin omaa talvista tapahtumaa. Joulunavaus suunniteltiin yhdistämään järjestöjen joulumessut, yritysten joulumarkkinat ja jouluista tunnelmaa uudella tavalla. Joulunavaus keskittyi liikekeskusken aukiolle. Kyläsuunnitelmahanke pyöritti tapahtuman yhteydessä Konginkangas-Kinoa, jossa näytettiin vanhoja VHS-filmejä vuosien varrelta ja totesi, että ne olisi saata digitoitua ja käyttöön! Talvitapahtuman arvioitu kävijämäärä oli 300-400 henkilöä.

4. Konginkankaan mitä, missä, milloin

*- **Utteran työn siunaus.** Konginkangas on nuori kappeliseurakunta Saarijärven, Laukaan ja Viitasaaren rajamailla. Siihen kuuluu noin neljäkymmentä talonnimellistä ja joukko torppia. Vuosikymmenen ajalla on se rakentanut itselleen kirkon, pappilan ja lainajyvästömakasiinin, sekä kustantanut lapsilleen kansakoulun, ja kuitenkin on tämän kunnan varallisuus kohonnut yhtenä yllälueteltujen rakennusten kanssa. Tätä vastaan on ollut tämän kunnan piirissä osa talollisia, joita ei laki, eikä velvollisuuden tunto ole pakoittanut ottamaan osaa mainittuihin yhteisiin töihin, eikä panemaan lapsiaan kansakouluun, mutta he ovat varallisuudessa, joko seisoneet vanhallaan tahi käyneet ravun tietä. Tämän on vaikuttanut epäilemättä se, että edellisten hengen voimat ja toimeliaisuus ovat ponnistuksissa kehittyneet, vaan jälkimmäisten toimeettomuudessa pysyneet vanhallaan. **Satakunta nro 35 30.8.1879***

Konginkankaan kylä tunnettiin nimellä Kömi. Nimi löytyy kartalta vieläkin, samoin mm. nimistä Kömin Kilta ja Kömin teatteri.

Konginkangas sijaitsee Keski-Suomen maakunnassa Keitele-järven rannalla, Nelostien varressa. Konginkangas oli itsenäinen kunta 1895-1993, jolloin se liittyi Äänekoskeen. Alueen pinta-ala on noin 400 km², josta noin 100 km² vettä. Alueella on kuusi kylää: Konginkankaan kirkonkylä, Liimattala ja Laajaranta kirkonkylän eteläpuolella, Kalaniemi ja Räihä sen pohjoispuolella sekä Riihilahti itäpuolella. Vanhan Konginkankaan kunnan alueella asuu 1500 vakituista asukasta. Lisäksi seudulla on yli 800 loma-asuntoa.

Ennen vakituksia asukkaita Konginkankaan alueella 800-luvulta lähtien kalastivat ja metsästäivät hämäläiset. Konginkankaan nimi tulee todennäköisesti eräsijan omistajasta Tuomas Konckista (eli Konki), joka oli kotoisin Pälkäneeltä. Hänen tilansa nimeksi mainittiin joitain vuosia myöhemmin Kånckinckas (Konkinkangas). Todennäköisesti siis tilan nimestä tuli kylän nimi ja lopulta koko kunnan nimi. (Lähde: Konginkankaan kirja)

Savosta tulleen asutuksen myötä koko pohjoisen Keski-Suomen alue liitettiin vanhaan Rautalammin emäpitäjään 1560. Kulttuurisesti Konginkangas sijoittuu vanhan talonpoikauskulttuurin perusteella Itä- ja Länsi-Suomen välille. Konginkankaan murre on savoa. Myös suurin osa seudun vanhoista paikannimistä ja sukunimistä kuuluu itäsuomalaiseen murrealueeseen.

Rautalammin jälkeen Kömi (= kirkonkylä) ja Kalaniemi, jossa mukana oli myös Räihä, kuuluivat Viitasaaren kirkkoherrakuntaan. Pyyrinlahti (= Liimattala) sekä siihen kuulunut Riihilahti kuuluivat Suur-Saarijärven kirkkoherrakuntaan. Konginkankaan alue erotettiin omaksi kappeli-seurakunnakseen 1867. Tuohon aikaan Konginkangas kuului Vaasan lääniin.

Konginkankaan kunnan alku on seurakunnassa. Kunnan perustava kokous pidettiin 18.4.1868, jossa seurakuntalaiset valitsivat ensimmäisen kunnallishallituksen, mutta vasta 1895 koko Konginkankaan alue käytännössä itsenäistyi omaksi kunnakseen.

Konginkankaan itsenäisyys kuntana päättyi 1993, jolloin se liittyi Äänekosken kaupunkiin. Sitä varten oli 1991 järjestetty kansanäänestys, jonka äänestysprosentti oli 79,6 %. Äänestäneistä 53 % äänesti kuntaliitosta vastaan. Kuntaliitoksessa Konginkankaasta tuli Äänekosken kaupungin viheraluetta ja Konginkankaan kirkonkylästä yksi Äänekosken taajamista.

NYKYPÄIVÄÄ

5. Kulttuuria

5.1. Kulttuurin toimijoita 2009

Laajan Galleria

Laajarannan kylän entinen koulu (rak. 1951) on muuttanut käyttötarkoitustaan jo muutamaan kertaan. Siitä tuli Laaja-Art 1999. Laaja-Art loppui, kun taiteilija Maisa Kivi siirsi toiminnan Saarijärvelle. Tilalle tuli 2009 taiteilija, valjasseppä Eeva-Liisa Sorainen, jonka Laajavaljas toimii koululla ja hevoset laiduntavat pihapiirissä. Laajavaljaan yhteydessä on pieni Laajan Galleria, jossa pidetään vaihtuvia näyttelyitä.

Osoite Liimattalantie 364, puh. 050 4671674. Nettisivut www.laajavaljas.net. Galleriaan on viitoitus Nelostieltä. Vapaa pääsy.

Kömin teatteri

Kömin teatterin juuret ovat vuosikymmenien takana. Sen alku on Liimattalan nuorisoseuran näytelmäpiirissä, jota Markku Hannula veti. Kun nuorisoseuratoiminta hiipui, toiminta jatkui kansalaisopiston näytelmäpiirinä. Viimeiset vuodet on toimittu itsenäisesti rekisteröimättömänä Kömin teatterina. Teatteri tuottaa joka kesäksi näytelmän, jonka harjoitukset aloitetaan heti alkuvuodesta. Näytelmä valitaan porukalla. Ohjaajana on viime vuodet toiminut äänekoskelainen Kari Kaijanaho ja teatteritilana Riihikahvio.

Puheenjohtaja Anja Tossavainen, Liimattalantie 1194, 44420 Liimattala, puh. 040 724 0970.

Konginkankaan rengit

Konginkankaan rengit on ”vähintään 12 vuotta” toiminut noin seitsemän raavaan miehen laulu- ja soittoryhmä, joka esittää huumoripitoista kansanhenkistä ohjelmistoa, mutta esiintyy myös vakavammissa tilaisuuksissa häistä hautajaisiin. Renkien harjoitukset pyörivät Koskelan setlementin kansalaisopiston alla Konginkankaan koululla keskiviikkoisin. Uusia jäseniä otetaan vastaan. Konginkankaan rengit esiintyy erilaisissa tapahtumissa tilauksesta.

Renkien toimintaa vetää Valto Rautiainen, puh. 050 3034502.

The Bachert's

Konginkankaalla on oma bändi The Bachert's. Siinä vapaapalokuntalaiset harrastajamuusikot soittavat rokkia. Bändin alkujuuret ovat VPK:n pikkujouluissa, mutta sen jälkeen se on esiintynyt välillä ahkerastikin myös muualla. Tällä hetkellä ”työkiireet hankaloittavat hauskaa harrastusta”. Bändiä voi kysyä VPK:n kautta.

Kömin Kilta

Kömin Kilta perustettiin ensimmäisen kerran 1948. Hiipumaan päässyt toiminta piristyi 1956, kun yhdistys alkoi puuhata kirkonkylässä sijaitsevasta lainajyvästöstä kotiseutumuseota ja kerätä sinne esineistöä. 1970-luvulla yhdistys kokoontui harvakseltaan, kunnes toiminta loppui kokonaan. 1998 Vanhan Äänekosken kotiseutuyhdistys perusti Konginkangas-jaoston, joka pian kuitenkin ehdotti, että Kömin Kilta perustetaan uudelleen ja rekisteröidään. Yhdistys

rekisteröitiin vuonna 2000 nimellä Konginkankaan Kotiseutukerho Kömin Kilta ry. Jäseniä on noin 50.

Yhdistystä perustettaessa toiminnaksi määriteltiin kotiseututyö vakinaisten asukkaiden, loma-asukkaiden ja entisten konginkankaalaisten keskuudessa siten, että paikallisidentiteettiä vahvistetaan, kulttuuriperintöä vaalitaan ja etsitään yhteisiä ratkaisuja aluetta koskeviin ongelmiin.

Vuosina 1999-2005 Kömin Kilta tuotti seitsemän kotiseutuaiheista julkaisua, jotka löytyvät Konginkankaan kirjastosta, sekä mm. postikortteja. Vuosituhannen alusta vuoteen 2006 Kilta vastasi kesäpäivien järjestämisestä. Tällä hetkellä Kilta kantaa huolta vanhoista Konginkankaan kunnan arkistoista, joita säilytetään palolaitoksen kellarissa ja jotka pitäisi saada siirrettyä parempaan talteen, sekä kertyneistä haastattelunauhoista, joita ei työvoiman puutteessa saada kirjoitettua puhtaaksi. Lisäksi kotiseutumuseon toiminta kaipaa selventämistä ja kehittämistä. Kömin Killan kotisivut löytyvät konginkangas.fi –sivuilta.

Kotiseutumuseo

Konginkankaan kotiseutumuseo sijaitsee kirkon naapurissa kirkonkylän keskustassa. Se on toistaiseksi ollut avoinna vain tilauksesta ja mm. Konginkankaan kesäpäivien yhteydessä. Museolla on noin 200 lähinnä maa- ja metsätalouselinkeinoin liittyvää esinettä ja valokuvaa. Museo ei sovellu liikuntaesteisille, sillä sisään pääsee vain portaita ja osa kokoelmista sijaitsee yläkerrassa jyrkkien portaiden takana.

Kotiseutumuseo perustettiin Konginkankaan kunnalle lahjoitetun lainajyvästön ja yksityisten lahjoittamien ja Kömin Killan keräämien museoesineiden varaan. Kuntaliitoksessa rakennus siirtyi Äänekosken kaupungin omistukseen, mutta sisältö on kotiseutukerhon aikaansaama ja kuuluu periaatteessa sille. Arvokkaimmat esineet on kuitenkin siirretty Äänekosken museoon.

Museon "omistajuus" on epäselvää: kuuluuko sen pyörittäminen Äänekosken kaupungin museotoimelle vaiko Kömin Killalle? Mm. tästä johtuen museon toiminta on ollut haparoivaa. Kesäaukiolon järjestäminen vaatisi kesätyöntekijän, kokoelman ylläpito tarvitsisi sekä asiantuntemusta että rahoitusta, ja Kömin Killan suunnitelmat museon ja aineistojen kehittämiseksi vaatisivat hankkeistusta ja/tai kaupungin rahoitusta.

Museon osoite on Kirkkotie 4, 44400 Konginkangas, postiosoite Äänekosken kaupungin museo, Siltakatu 8, 44100 Äänekoski ja puhelin (014) 574 2308, 040 702 1194.

Maatalousmuseo ja Riihikahvio

Hiekkalan tila on maaseutumatkailutila Liimattalassa Nelostien tuntumassa. Tilalla on aamiaismajoitusta 15 henkilölle. Riihikahvio (rak. 1982) toimi alun perin tienvarsikahvilana, mutta Nelostien suoran risteyksen poistamisen jälkeen se on ollut avoinna vain tilauksesta. Juhlien yms. lisäksi riihessä on pyörinyt mm. Kömin teatterin esityksiä ja riihikaraoke. Riihikahvion vieressä on yksityinen Maatalousmuseo (perustettu 1984) pullollaan vanhoja koneita ja työkaluja. Isäntä esittelee museota tilauksesta. Osoite Toini ja Matti Hytönen, Riihitie 94, 44420 Liimattala, puh. (014) 581242, Matti 040 7306524 ja Toini 040 5867420.

5.2. Taide ja Konginkangas

Konginkangas näkyy suomalaisessa taiteessa. Tunnetuin taiteilijavieras pitäjässä oli *Axel Gallen* (nimi Akseli Gallen-Kallela tuli käyttöön myöhemmin). Taitelija vietti osan kesästä 1904 Lintulassa, jossa vuokralaisena oli silloin Matti Honkonen eli Ilves-Matti. Vierailulla Gallen maalasi *Saunatyttö*n ja *Keitele*en kolme versiota. Syksyllä Gallen palasi maalaamaan Ilves-Matin. Maalaus sijaitsee Mäntässä Serlachiuksen Joenniemen kartanon museossa. Talvella 1906 taitelija teki Suolahdesta käsin hiihto- ja metsästysretkiä Konginkankaalle, mistä syntyivät mm. Ilvesluola ja Palanut kelo.

Gallen-Kallela ihastui Konginkankaaseen ja suositteli sitä muillekin. Mm. taiteilija *Kalle Carlstedt* maalasi ja piirsi aiheinaan rakennukset ja maisemat. Lisätietoja netistä osoitteesta <http://www.finnica.fi/keski-suomi/kuvataide/konginkangas.htm>.

Arkkitehti *Yrjö Blomstedt* suunnitteli Ihantalan huvilan laivareitin varrelle Hautsalon saareen. Gallen ja Blomstedt olivat myös Niemelän torpan pelastumisen takan ja vaikuttivat sen siirtämiseen Seurasaaren ulkomuseoon.

Tämän ajan taiteilijoista professori, kuvataiteilija *Simo Hannula* ja veljensä näyttelijä-ohjaaja, maanviljelijä *Markku Hannula* ovat syntyneet ja kasvaneet Liimattalassa Hannulan talossa. Kuvanveistäjä *Eila Minkkinen* on syntynyt Soskonniemellä. Elokuva-alan monitoimimies, professori *Mikko Niskanen* syntyi Liimattalassa ja perusti sinne myöhemmin tukikohtansa Käpykolon.

Konginkangas, Niemelän torppa ja Seurasaari

Seurasaaren ulkomuseon alku on Konginkankaalla. Maailman ensimmäinen ulkomuseo, Tukholman Skansen, oli perustettu 1891 ja herättänyt laajaa huomiota. Kesällä 1904 jyväs-kyläläinen arkkitehti *Yrjö Blomstedt* ja Keski-Suomessa maalailut taiteilija *Akseli Gallen-Kallela* löysivät Niemelän torpan. Kauppias *Matti Pasanen* oli juuri ostanut torpan laajentaakseen sahaansa.

Heikki Turpeisen eli Niemelän ukon kotitalon toistakymmentä perinteistä, vanhaa hirsirakennusta jäivät lautataapeleiden keskelle. Avuksi tuli filosofian tohtori *Axel Olai Heikel*, josta tuli Seurasaaren ulkomuseon perustaja ja ensimmäinen intendentti. Kauppias Pasanen lahjoitti torpan rakennukset Seurasaaren ulkomuseota varten.

1909 Niemelän torpan savupirtti, sikopahna, riihi, keittokota, aitat ja muut rakennukset purettiin, numeroitiin, kuskattiin sahan pistoraiteella satamaan ja hinattiin siellä lotjalla Suolahteen, jossa ne siirrettiin taas kiskoille ja Helsinkiin pystytettäväksi uudelleen Seurasaareen. Huonokuntoisen navetan tilalle hankittiin toinen konginkankaalainen navetta ja nuottahuoneiden tilalle talas. Rakennusten korjaamista varten hankittiin vielä mm. tyyliin sopivia vanhoja hirsiiä.

Niemelän torppa on avoinna Seurasaaren ulkomuseossa Helsingissä toukokuun puolivälistä syyskuun puoliväliin. http://www.nba.fi/fi/seurasaari_museotalot_niemela

Käpykolo ja Mikko Niskanen

Elokuvaohjaaja Mikko Niskas (1929-1990) unelma oli "piilopirtti" kotikylällä Liimattalassa.

Sitä varten hän 1960-luvulla hankki 1700-luvun savupirtin hirret, josta valmistui ensimmäinen asuinrakennus Kytänsalon saareen. 1975 valmistui Käpylinna, silta ja vähitellen lisää rakennuksia, kunnes niitä oli kaikkiaan yhdeksän.

Käpykolosta käsin on tehty ainakin Laulu tulipunaisesta kukasta (1971), Kahdeksan surmanluotia (tehty Konginkaalla 1972, Jussit sekä ohjaajana että parhaana miesnäyttelijänä), Kianto - omat koirat purivat (1974), Pulakapina (1977), Syksyllä kaikki on toisin (1978) ja Ajolähtö (1982, Jussi ohjauksesta). Elokuviissaan Niskanen käytti myös paikallisia ihmisiä, joten elokuvista saattaa löytää tuttuja. Mikko Niskanen sai kaikkiaan kuusi Jussi-patsasta, enemmän kuin kukaan muu. Hänet nimitettiin myös taiteilijaprofessoriksi. 1970-luvulla Niskanen suunnitelti Käpykolosta elokuvakeskusta, mutta suunnitelma epäonnistui.

Mikko Niskasen muutettua pois Käpykolo vuokrattiin 1981 teosofiselle yhdistykselle, sitten se toimi hetken hotellina sekä Urpo Leppäsen ja Anan edustuspaikkana ja päättyi lopuksi kahden perheen yksityiskodiksi. Siten Käpykolo ei ole nähtävyysskäytössä. (Lähde mm. Suur-Jyväskylän lehti 12.8.2009 ja www.elonet.fi)

5.3. Muuta kulttuuria

Konginkankaan kuntavaakunasta kotiseutuvaakuna

Äänekosken kaupunki myönsi Konginkankaan kyläyhdistykselle entisen kuntavaakunan käyttöoikeuden keväällä 2009. Vaakuna on kyläyhdistyksen logo ja Konginkankaan kulttuurinen symboli - kotiseutuvaakuna.

Konginkankaan vaakunan kuvaus: hopeakentässä vihreä hirsi, jossa kultainen vene. Vihreä hirsi viittaa veneenvetotiehen, joka kulki kirkonkylän kohdalta Pyyrinlahden pohjukasta Rähänselän puolelle. Konginkankaan vaakunan suunnitteli 1960 Pro Finlandia -mitalisti Olof Eriksson (1911-1987), joka suunnitteli myös mm. Suomen nykyisen vaakunan.

Konginkangas-koru

Kalevala Koru on tehnyt rintasolkea, jonka esikuva on löydetty Konginkankaan kirkonkylältä. Hautaröykkiö paljastui keskeltä kylää kauppias Savolaisen pihassa olleen kumpareen tasoitustöissä 1913. Paikalta löytyi tarkemmissa kaivauksissa myös kupurasolkia, pronssikoruja, villalankaa, poronnahkaa jne. Soikea kupurasolki ajoittuu rautakauteen 1000-luvulle.

Malli ei ole tällä hetkellä Kalevala Korun myynnissä. Kalevala Koru valmistaa mallistosta poistettuja koruja tilauksesta. Tilauksen minimimäärä on pronssi- tai hopeasoljelle 100 kpl ja kullalle 10 kpl. Toimitusaika on useita viikkoja. Konginkankaan kyläyhdistyksessä on keskusteltu mahdollisuudesta kerätä sitovia ennakkotilauksia ja tilata yhteisesti erä koruja halukkaille

Vihje komean korun omistajalle: ripusta solki samanmetalliseen ketjuun, saat upean riipuksen!

Kulttuurista se on ruokakulttuurikin! Konginkankaan pitäjäruoka on muikkutirri. Se on herkkua myös nykyihmisille, mitä kaikki perinneruoat eivät aina ole. Tässä Rähän Mansikka Oy:n Maritta Salmen ohje:

MUIKKUTIRRI ja HALAKOPERUT

150 g porsaan kylkisiivuja
 1 kg (Keiteleen) pikkumuikkuja
 1 sipuli
 3 dl vettä
 1½ tl suolaa
 6 maustepippuria

Paista kylkisiivut ja nostele ne sen jälkeen pois padasta. Kuullota ohuiksi viipaleiksi leikattu sipuli kylkisiivuista irronneessa rasvassa. Lisää pataan puhkotut muikut ja muikkujen päälle ruskistetut silavat sekä mausteet. Peitä ainekset vedellä ja anna tiffin kypsyä hiljalleen kannen alla joko liedellä tai uunissa, kunnes muikun ruodot ovat pehmenneet.

Muikkutirri syödään halakoperujen eli kuorineen keitettyjen halottujen (=puolikkaiden) perunoiden kanssa. Lisukkeeksi sopivat esim. säilykepunajuuret, juomaksi maito tai kalja ja leiväksi kunnon ruisleipä. Tyylinmukainen jälkiruoka voisi olla esimerkiksi puolukkapuuro tai -kiisseli.

6. Konginkankaan väestö

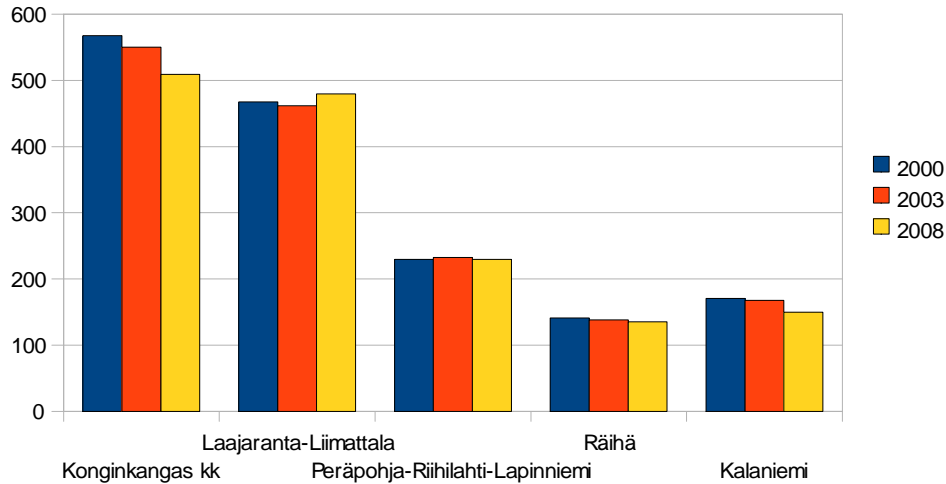
1620-luvulla Konginkankaalla oli yhdeksän taloa. Niissä asui kenties noin 50-70 ihmistä. 1700-luvulle tullessa väkiluku oli kasvanut vain vähän, sillä mm. Isoviha ja nälkävuodet korjasivat satoaan. Vasta 1700-luvun lopussa alkoi väkiluku kasvaa olennaisesti. 1800-luvun alussa asukkaita oli noin 500, 1900-luvun alussa noin 2500. Enimmillään, vuoden 1950 paikkeilla, Konginkankaalla asui miltei 3000 ihmistä. Sen jälkeen asukasluku kääntyi selvään laskuun. (Lähde: Konginkankaan kirja)

Äänekosken kaupunki on antanut Tilastokeskukselta tilaamiaan asukastilastoja Konginkankaan kyläyhdistyksen käyttöön. Niistä on eroteltu Konginkankaan kylien tiedot. Koska nämä luvut ovat pieniä ja tilastoissa on aina muutama tuntematon, jonka kaikki tiedot eivät ole tilastontekijän tiedossa, luvut eivät välttämättä ole aivan yksi yhteen todellisuuden kanssa.

Vuonna 2000 Konginkankaan alueella oli 1576 asukasta (miehiä 819 ja naisia 757). Vuonna 2008 heitä oli 1500 (miehiä 786 ja naisia 714). Laajaranta-Liimattala ja Riihilahden seutu ovat säilyttäneet tai jopa kasvattaneet asukaslukuaan, mutta muilla kylillä asukasluku on vähentynyt. Eniten väki on vähentynyt kirkonkylältä ja Kalaniemestä. Koko entisen Konginkankaan väkiluku on vähentynyt kahdeksassa vuodessa lähes 4,82 %. Sukupuolten ero näkyy tässäkin, sillä naisten lukumäärä on vähentynyt 5,68 %, miesten vain 4,03 %. Lisää tilastojen antia on Konginkankaan väestö –liitteessä www.konginkangas.fi -nettisivulla.

Konginkankaan asukasluku

2000, 2003 ja 2008

Ihmisiä tarvitaan tienraivaajiksi - kuvaannollisesti ja kirjaimellisesti. Kun väki vähenee ja vanhenee, jossain vaiheessa tulee vastaan tilanne, jolloin sen hyvän tienauraajan eläköityessä ei enää olekaan tiedossa uutta. Ja kun yhdistykset hiipuvat, niin eikö yksi hiipumisen syy ole väen väheneminen - tekijät ja samalla voimat ja uudet ideat käyvät vähiin?

Kyläsuunnitelmahankkeen avaustilaisuuden tärkeimmäksi keskustelunaiheeksi nousi väen väheneminen ja uusien asukkaiden hankkimisen vaikeudet. Siinä on yksi Konginkankaan kohtalon kysymyksistä. Väestön kutistuessa kylien yhteistyö vanhojen kylärajojen yli käy yhä tärkeämmäksi.

7. Äänekosken teollisuuskaupungin imago vs. Konginkankaan imago ja identiteetti

Äänekosken kaupunki teetti maaliskuussa 2009 imago-, asukaspotentiaali- ja muuttaja-tutkimuksen. Tutkimuksen kohteena oli 351 Äänekosken tulomuuttajaa, jo pidempään Äänekoskella asuneita, pois muuttaneita ja potentiaalisia asukkaita. Tutkimuksen yhteenvedotiedote löytyy Äänekosken sivuilta netistä.

Vastaajat kuvasivat Äänekoskea yleisimmin teollisuuskaupungiksi. Seuraavaksi eniten mainintoja sai rauhallisuus/turvallisuus sekä luonnonläheisyys. Ensimmäinen vastaajille mieleen tuleva adjektiivi oli teollinen. Ja kun pyydettiin kuvaamaan tyypillistä Äänekoskella asuvaa henkilöä, yhteenvedo oli teollisuustyöntekijä (34 mainintaa), joka on mukava (27) ja työssäkäyvä (25) tavallinen ihminen (39 mainintaa). Miten tähän teollisuuskaupungin imagoon sopivat Äänekosken laajat maaseutualueet?

Joka tapauksessa Konginkankaalla tuntuu oleva imago-ongelma. Seuraavat kommentit ovat suoraan kahdesta keskustelusta kesäkuussa 2009: "Konginkankaan kylistä ei ole mitään mielikuvaa, niistä ei ole tietoa, ne eivät näy missään." ja "Jos jotain positiivista tapahtuu, niin

se tapahtuu Äänekoskella, mutta bussiturma on Konginkankaan bussiturma". Lainaus Sisä-Suomen lehden Äänekosken pendelöintitutkimusta käsittelevästä jutusta "Äänekoski houkuttelee työssäkäyviä asumaan" 29.3.2007: *Suosituimpia asuinpaikkoja olivat Sumiaisten lisäksi Äänekosken taajama sekä Hirvaskankaan-Koiviston alue. Mämmenkylä. Hietama, Honkola ja Suolahden taajama kiinnostivat asuinpaikkoina vain muutamia vastaajia. Kaikista vähiten kannatusta sai Konginkangas.* Kyselyssä oli haastateltu 144 muualta Äänekoskella töissä käyvää ihmistä.

Äänekosken kaupungin kannalta kuntaliitoksesta tuntuu olevan jo niin kauan, että "Konginkangasta" ei enää ole. Konginkankaalaisten mielestä taas ehdottomasti on! Asia putkahteli näkyviin jatkuvasti pitkin kyläsuunnitelmaprosessia. Esimerkiksi Sisä-Suomen Sanomien tekemään lukijatiedusteluun kommentti Konginkankaalta: *"Eipä tarvinnut vastata, kun Sumiaisten ja Suolahden asioihin ei ollut kommentoitavaa"* (ts. Konginkangasta ei kysyttykään).

Konginkankaalaisten identiteetti ei ole muuttunut äänekoskelaiseksi. Koska kuntaliitoksesta on jo aikaa, kokonainen sukupolvi lapsia on syntynyt Äänekosken kaupungissa. Mutta kun heiltä itseltään kysyy, keitä he ovat, vastaus on "konginkankaalaisia." Ja jos kysyy Äänekosken keskustan lapsilta, heillä on "konginkankaalaisia" kavereita.

Alueelliset kilpailuedut ovat tärkeitä ja tässä kisassa Konginkangas on tyytyväinen osa Äänekoskea ja Keski-Suomen kehityskäytävää Äänekoski-Jyväskylä-Jämsä. Riittää, että Konginkangas on Suomen paras Konginkangas – riittää, että on suhteessa kilpailukykyinen eli on edellytykset kehittyä siihen suuntaan kuin itse haluaa.

8. Asuminen

Konginkankaalaiset ja mökkiläiset pitävät seutua luonnonläheisenä, rauhallisena ja kauniina paikkana asua. Keitele-järven ja metsien tarjonta harrastusmahdollisuuksineen ja luonnonantimineen korostuu.

Millainen on Konginkangas asua? - yhteenveto kyläkokouksista ja kesäpäivillä tehdystä kirjallisesta kävijäkyselystä

Konginkangas on luonnonkaunis, rauhaa rakastaville ihmisille hyvä paikka asua ja lomailua. Puhdas luonto on lähellä, mikä antaa hienot mahdollisuudet luonnossa liikkumiseen, marjastukseen, sienestykseen, kalastukseen ja metsästykseseen. Konginkankaan peruspalvelut on hyvät ja terveyspalvelut jopa loistavat. Posti kulkee, kirjasto saa vain kehuja, kunnallistekniikka toimii ja liikenneyhteydet ovat hyvät. Toisaalta Konginkankaalta puuttuu muunlaisia harrastusmahdollisuuksia ja väki saisi puhaltaa enemmän yhteen hiileen.

Konginkangas sijaitsee hyvien liikenneyhteyksien varrella. Niinpä työssäkäyntialueena ja opiskelualueena on sujuvasti Viitasaari pohjoisessa sekä Äänekoski ja Jyväskylä etelässä, minkä lisäksi myös muihin ilmansuuntiin on hyvät tiet omalla autolla liikkuvalla.

Konginkankaalla on voimassa oleva yleiskaava. Äänekosken kaupungin Konginkankaalla myynnissä olevat tontit näkyvät karttapalvelussa <http://kartta.aanekoski.fi/aanekoski/map.php>.

Lisäksi tontteja myyvät mm. yksityiset maanomistajat ja seurakunta. Todellinen myynnissä olevien tonttien tilanne Konginkankaalla ei ole kenenkään tiedossa.

Maallemuuttajat

Useissa kyläkokouksissa esille noussut teema on ollut uusien asukkaiden saaminen kylälle ja kylältä kotoisin olevien nuorten saaminen opintojen jälkeen asettumaan kotikylälle. Aktiivinen kyläyhdistys voi olla tärkeä linkki uusien ja vanhojen asukkaiden sekä maanomistajien välillä. Aktiivinen kyläyhdistys on jo sinällään vetovoimatekijä kylällä.

Äänekosken imago-, asukaspotentiaali- ja muuttajatutkimuksessa 2009 vastanneiden ihanneasuinpaikka on luonnonläheinen (23 %). Siellä on hyvät peruspalvelut (22 %) ja se on rauhallinen ja turvallinen (19 %). Toiveet sopisivat hyvin Konginkankaaseen! Eniten asuinpaikan valintaan vaikuttaa kuitenkin työpaikka.

Koska Konginkankaan kylien oma työpaikkatilanne ei ole paras mahdollinen, seudun kannattaa mainita mahdollisessa asukasmarkkinoinnissaan hyvistä liikenneyhteyksistä ja sopivasta sijainnistaan Äänekosken keskustan, Jyväskylän ja Viitasaaren tuntumassa. Kuva: Seurakunnan myymälle isolle kirkonkylän rantatontille rakennetaan kesällä 2009.

Loma-asukkaat

Viimeisimmän saatavilla olevan tilaston mukaan Konginkankaan alueella on 808 loma-asuntoa (kts. erillinen liitekartta). Tilastokeskuksen Mökkibarometri 2009:n mukaan keskimäärin loma-mökillä oleskelee noin neljä henkilöä. Kaiken kaikkiaan ympärivuotisesti asuttavalla mökillä käy vuoden mittaan 13 eri henkilöä ja vain kesäkäyttöön tarkoitettulla mökilläkin seitsemän eri henkilöä.

Jos lasketaan Tilastokeskuksen tiedon mukaisesti vakituisten mökkiläisten määräksi 4/mökki, niin Konginkankaalla heitä on keskimäärin siis 3232 eli kaikkiaan noin kaksi kertaa enemmän kuin seudun vakituksia asukkaita. Tässä luvussa eivät ole mukana mökkiläisten kesävieraat.

Keskimäärin mökkitalous kuluttaa taloustavaroihin, ruokaan ja juomaan 26 euroa/päivä. Konginkankaalla mökkiläisten tuoma rahamäärä per päivä, mikäli kaikki mökit olisivat asuttuja, olisi yhteensä noin 21 000 euroa päivässä. Keskimäärin Suomessa käytetään kesämökkiä 75 vuorokautta vuodessa. Sen mukaan yksi loma-asunto tuo seudulle 1950 euroa vuodessa. Tämän lisäksi tulevat vielä loma-asuntojen rakentaminen ja peruskorjaaminen, mökki- ja tonttikauppa ym. (lähde http://www.tem.fi/files/22175/Mokkibaro08_raportti.pdf)

Kyläsuunnitelman tekovaiheessa myös kesäasukkaita osallistui kyläkokouksiin. Lisäksi järjestettiin oma kesäasukkaiden tapaaminen. Kyläkokouksissa keskusteltiin, kuinka hyvä voimavara loma-asukkaat voivat kylällä olla ja mitä kesäasukkaiden viihtyvyyden eteen voitaisiin tehdä.

Kyläsuunnitelma-hankkeen myötä on myös selvästi noussut esiin, että monella mökkiläisellä on halukkuutta osallistua kylän toimintaan ja vaikkapa talkoisiin. Lomalaiset haluavat tietää pienistäkin lähiseudun tapahtumista ja aktiviteeteista.

Loma-asukkaiden toiveita:

Kylälle palveluhakemisto

- lapsenhoitopalvelut, koiranhoitoa... eli muutakin kuin yritysten palvelut

- myös lomalaisten taitoja tarjolle

Juomavettä sujuvasti kaupalta. Venesatamasta voi hakea, mutta hankalaa.

Kerran viikossa kesälentopalloa lomalaisille (murkut yhteen) kirkonkylän urheilukentällä.

Vanhan pappilan takana pururata on metsittynyt; tarvitaan uudet purut ja uudet laatikot kuntovihkoineen.

Talkoita myös loma-aikana, aktivoidaan myös mökkiläiset mukaan

Olemassaolevien yhteisten tilojen käyttö ja niiden koordinointi.

Koulun kuntosalin käyttö kesällä – ennen sai avaimen kuntosalille, mistä nyt?

Konginkankaan kylillä pitää olla merkityt ilmoitustaulut, joissa kyläyhdistyksen tiedot esillä.

Kesäasukkaiden terveyspalveluiden ongelma – maksusitoumus tarvitaan, jos et sitä saa niin rutiinihommat joudut käymään kotikunnassa (mm. verikokeet)

Terveyskeskuksen päivystys kesäisin edes yhtenä päivänä viikossa! Nyt suljettuna. → Päättäjiä painostettava!

Niitty niitetty liian aikaisin, ennen kuin kukat ehtivät siementää.

Tienvarsien hoito.

Kestibaarista myös nettikahvila.

Konginkankaan liikekeskuksen kello ja lämpömittari kuntoon.

9. Liikenneyhteydet

"Jos joutuu ambulanssiin niin kuolee sydänkohtaukseen kun tie on niin huono"

"Kuntoliikunta pois nelostieltä!"

"Helsinkiin pääsee paremmin kuin Liimattalaan ja Laajarantaan."

Kaikissa kyläkokouksissa keskusteltiin teistä: sekä kyläteiden kunnosta että kevyenliikenteen väylien puutteesta, suojatien ja alikulkujen tarpeesta ja nopeusrajoituksista. Nelostien remonttisuunnitelmista oltiin melko hyvin tietoisia, mutta koska suunnitelmat toteutuvat ei ollut selvää.

Keski-Suomen tiepiirin suunnitelmissa on joitain työkohteita Konginkankaalle. Nelostie Äänekoskelta Pulkkiilaan pysyy kaksikaistaisena valtatieenä, jossa on ohituskaistoja tarvittaessa. Nelostien päällystystöitä tehdään Konginkankaan kohdalla 2010-2012. Liimattalantie ja Häkkläntie ovat sorateiden kunnostusohjelmassa 2011-2012 ja Kalaniemessä parannetaan tien kantavuutta.

Liimattalantie

Liimattalantie on vanhaa nelostietä ja kulkee uuden Nelostien suuntaisesti lähempänä asutusta ja rantaa. Tie on kaunis, mutta huonossa kunnossa. Liimattalantie on Keski-Suomen tiepiirin sorateiden kunnostusohjelmassa 2011-2012. Samassa yhteydessä olisi järkevää ratkaista myös kevyen liikenteen turvallisuus, sillä Liimattalantielle tarvitaan ehdottomasti kevyenliikenteen väylä tai vähintäänkin levennetty piennar tai tien varrella kulkeva pyöräilykelpoinen polku. Tien varren hevosharrastajat ovat myös esittäneet, että polkua olisivat

käyttämässä myös ratsukot. Konginkankaan kyläyhdistys on lähettänyt asiasta jo kirjeen sekä Äänekosken kaupungille että Keski-Suomen tiepiirille.

Kyläsuunnitelmakokouksissa kirkonkylän, Liimattalan ja Laajarannan kylillä keskusteltiin Liimattalantiestä ja sen puuttuvista kevyenliikenteenväylistä. Sekä Liimattalan että Laajarannan kylällä Liimattalantien vaarallisuus nousi tärkeimmäksi huolenaiheeksi.

Liimattalantie on kapea, mutkainen ja mäkinen. Sillä kulkee arkisin 8 linja-autovuoroa, mm. koulukyytejä. Nopeusrajoituksia rikotaan yleisesti, vaikka varsinkin kesäaikaan tiellä liikkuu paljon lapsia, pyöräilijöitä, äitejä lastenvaunujen kanssa, ratsukkoja ja hevostäpää, koiranulkoiluttajia ym. kyläläistä ja kesäasukasta, jopa lampaita. Kelirikko-aikaan tie on huonossa kunnossa, mutta silloin toisaalta tiellä ajettavat ylinopeudet laskevat. Talvella tie kapeutuu entisestään lumen vuoksi ja liukkaus lisää tien vaarallisuutta.

Työmatkaliikenne on Liimattalantiellä melkoista, sillä kylällä asuu nuorta väkeä, joka käy muualla työssä. Lisäksi tien varrella toimivat Raitaniemen marjatila ja Tervon puutarha (poimijat, asiakkaat, jakeluautot). Liimattalan ja Laajarannan alueella on kaksi isoa ammattitallia ja kuusi pienempää, mutta kuitenkin useamman hevosen tallia, joten myös hevosia ja hevosautoja liikkuu runsaasti.

Konginkankaan kylistä käytännössä vain kirkonkylällä ja Laajaranta-Liimattalan alueella on enemmän lapsia. Laajarannan ja Liimattalan kylät ovat jopa hieman kasvattaneet asukaslukuaan. Varsinkin Laajarannassa on nuoria lapsiperheitä. Talvella lapset odottelevat koulukyytejä pimeällä tiellä tai kulkevat koulun jälkeen luistinradalle liian kapean tien laitaa.

Liimattalantien varressa asuville lapsille on linja-autokyyti kouluun. Pohjoisen pään alakoululaiset käyvät Konginkankaan ja eteläpään lapset Mämmen koulua, yläkoululaiset kulkevat Äänekoskelle. Lasten pitää kuitenkin useimmiten kulkea jonkin matkaa Liimattalantietä päästäkseen linja-autopysäkille. "Mäilän mutkassa" (kauppias Mäilän mukaan kutsuttu eli Reinikantien ja Liimattalantien risteyksessä) on toistakymmentä lasta lähdössä kouluun. Siitä syystä siihen toivotaan myös valoja. Talvella tie kapenee lumivallien vuoksi entisestään, minkä lisäksi liukkaus luo vielä omat vaaratilanteensa.

Liimattalasta pääsee ns. vanhaa tietä eli Reinikantietä pitkin kirkonkylälle. Liimattalalaiset ja kirkonkyläläiset käyttävät sitä lenkkitienä sekä kävellen että pyöräillen kesät talvet. Reinikantien varrelta kulkee lapsia pyöräillen kouluun tai linja-autolle joko Liimattalantielle tai kirkonkylän tien varteen. Reinikantie on noin 3 km pitkä soratie, jonka pitäisi myös olla mukana kunnostusohjelmassa.

Pyöräilyä ajatellen Liimattalantie on parempi vaihtoehto kuin nelostie. Komeat maisemat ja vähäisempi liikenne houkuttaisivat, mikäli polkeminen olisi turvallista ja tien pohja vähemmän kivistä ja kuoppaista.

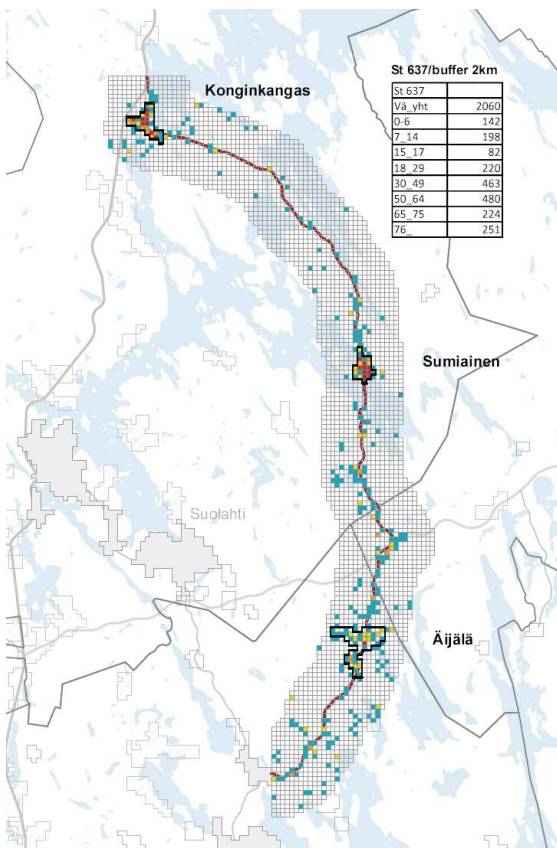
Liimattalantie on jo valittu osaksi valtakunnallista pyöräreittiä nro 4 muun muassa maisemallisten arvojensa vuoksi. Matkan pituus esimerkiksi Äänekoskelta Konginkankaalle Liimattalantien kautta kasvaa vain noin 4 km.

Jatkettaessa matkaa aluksi oli taas tylsää pyörätietä jonka jälkeen jouduimme ajamaan 4-tietä jossa paljon liikennettä. Siinä ajaminen oli epämiellyttävää koska liikenteessä tuntui olevan paljon rekkoja ja tie tylsän iso ja suora. Maastollisesti melko helppoa ja kevyttä ajettavaa, ei mainittavia maisemia. Käännyttäessä 4-tieltä kohti Liimattalaa tie muuttui melko pian hiekkatieksi jota jatkui n.10 km. Tie oli paikoitellen todella ikävää ajettavaa koska tiessä oli paljon irtosoraa ja 'perunapeltoa' jolloin joutui varomaan että pyörä tai laukut eivät hajoa. Ehdottomasti rankin pätkä tähän mennessä, muutamia jyrkkiä ylämäkiä ja vastapainoksi myös alamäkiä. Matkalla oli muutama todella kaunis maisema missä järvi näkyi alhaalla, pelto välissä ennen tietä. Nämä maisemat korvasivat tuota hiekkatien pyöräilyn ikävyyttä kummasti. *Ote Pyöräillen ja vaeltaen -hankkeen loppuraportin tuotetestausraportista*
<http://www.matkailuntietovirrat.fi/media/LOPPURAPORTTI.PDF>

Vihreä väylä eli maantie 637

Vihreää väylää eli mt 637:ää suunnitellaan matkailulliseksi, maisemalliseksi maaseututieksi Konginkankaalta Sumiaisten kautta Laukaan Äijälään. Tie on melko hyvässä kunnossa, tosin väli Tankolampi-Pylkkäismäki on vaarallisen kapeaa ja mutkaista soratietä. Tie on vanha ja yhdistää kolme kirkonkylää. Lisäksi tie on lyhin reitti Viitasaarelta Helsinkiin (Laukaalta Vaajakosken kautta etelään) ja samalla ohittaa muutamat Nelostien ruuhkapaikat.

Vihreän väylän varrella on hyvät mahdollisuudet olemassa olevien yritysten ja kylien yhteistoiminnalle ja uusien pienimuotoisten matkailutoimintojen syntymiselle. Vihreän väylän lähtöpiste on suunniteltu Lintulahdelle Nelostien varteen. Lintulahdessa on huoltoaseman palvelut ja levike Äänekosken infotauluineen, SFC Lintulahti sekä komeat "Gallen-Kallelan maisemat". Sieltä kulkijat opastetaan Konginkankaan kirkonkylälle ja Sumiaisiin.

Valitettavasti Suomessa tällaista reittiä ei voi viitoittaa laillisesti. Ainoa mahdollisuus reitistä tiedottamiseen ovat infotaulut, esitteet sekä tien ulkopuolinen markkinointi (nettisivut ym.)

Vihreästä väylästä on 2008 tehty esiselvitys Kylät kasvualueen reunalla. Siinä Vihreää väylää pohditaan alustavasti myös tonttimarkkinoinnin ja veneilyn kannalta. Kuva esiselvityksestä: Vihreän väylän vaikutuspiirissä oleva asutus 2 km:n säteellä väylästä, yht. 2060 hlöä.

Vuoden 2009 aikana pyörii Ääneseudun Kehitys Oy:n ja Jyväskylän Ammattikorkeakoulun seutubrändäyshanke, jonka aikana etsitään Vihreän väylän markkinoinnilliset vahvuudet ja suunnitellaan markkinointia. Tämän pohjalta on synty-mässä laajempi Vihreän väylän kehittämishanke.

10. Palvelut ja yritykset

Palvelut ovat Konginkankaalla saadun palautteen perusteella hyvät suhteessa alueen kokoon. Alueella toimii mm. kaksi päivittäistavarakauppaa, lääkäriasema, apteekki, kirjasto ja kirjasto-auto, pankkiautomaatti, ensivasteauto, palvelutalo, vanhustentalo, ala-aste, kirkko, hautausmaa, seurakuntakoti, vanhustenkoti, taksi, palvelutaksi, maansiirto- ja koneurakointia, hoivayrittäjiä, ravintola, kampaamoja, sahausyrittäjiä, rakennusyrittäjiä, marjayrittäjiä, mökkitalkkariyrittäjiä, vaapuntekijä, veneentekijä, huoltoasema ja automaattiasema, viljatuotteiden suoramyyntiä ym. Salmutex Oy tekee työvaatteita, kuten taksi- ja bussinkuljettajien vaatteita. Se tekee myös tilauspukuja. Metsänhoitoyhdistyksellä on Konginkankaalla oma toimisto.

Nykyisten lähipalvelujen lisäksi kyläläisillä tuntuu olevan tarvetta monipuolisille kylätalkkarin kiinteistöhoitopalveluille, siivous- , lastenhoito- ja asiointipalveluille sekä hyvälle hammaslääkärille. Kalaniemessä toimii jo mökkitalkkari, muilla kylillä ei vielä.

Sopimuksellisuus saattaa olla eräs ratkaisu tekemättömään työhön: välittäjä, vaikkapa kyläyhdistys, etsii työn tarvitsijat, kokoaa pienistä töistä kokonaisuuksia, välittää työntekijän näihin ja hoitaa laskutuksen ja palkanmaksun. Pieniä töitä voidaan kimputtaa niin, että työntekijä työllistyy kokopäiväisesti ja tekemättömät työt tulevat tehdyiksi. Maaseutusopimuksen määritelmä kertoo, että se on joustavasti toimiva työn ja hyödykkeiden välitysmekanismi, jonka avulla kehitetään maaseudun toimintoja ja luodaan työpaikkoja aloille, joilla syrjäseudulla ei ole julkisia eikä yksityisiä palveluntarjoajia. Sopimuksen toisena osapuolena voi kyläyhdistyksen kanssa olla esimerkiksi kunta tai yksityinen työn tarvitsija. Räihän Kyläyhdistys ry:llä on kokemusta tällaisesta työstä: se on tarjonnut kyläläisille työllistämisvaroin, omakustannushintaan, kotipalvelua. Tämänhetkisen työntekijän työsopimus kestää huhtikuuhun 2010.

Tällä hetkellä Työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellaan lakimuutosta julkisesta työvoimapalvelusta annettuun lakiin. Muutoksen jälkeen kansalaisjärjestöt tulkittaisiin elinkeinotoimintaa harjoittaviksi työnantajiksi, joille palkkatuki myönnettäisiin de minimis –tukena. Tällöin järjestöt voisivat saada julkista tukea enintään 200 000 euroa kolmen vuoden aikana. Tämä huonontaisi yhdistysten mahdollisuuksia työllistää pitkäaikaistyöttömiä palkkatuella ja tuottaa palveluja syrjäseutujen vanhuksille.

Konginkankaan kyläyhdistystä on pyydetty järjestämään vanhusten siivouspalvelua. Konginkankaan kyläyhdistys ry on keskustellut asiasta ja todennut, että toistaiseksi sillä ei ole rahkeita lähteä itse työllistämään. Kyläyhdistys auttaa mielellään jotakuta kotipalveluyrittäjää alkuun toiminnassaan Konginkankaalla.

Toinen mahdollinen vaihtoehto on kotipalvelutyöntekijän työllistyminen jonkin työosuuskunnan kautta. Osuuskunnan jäsenenä työtön voisi tehdä töitä silloin kun töitä on menettämättä työttömyyskorvauksiaan työttömyysjaksoilta. Aiheesta löytyy paljon lisää tietoa mm. nettisivulta <http://www.sopimuksellisuus.info/page1006.html>.

Kyläyhdistyksessä ja kyläkokouksissa on todettu, että kyläläisille ja kesäasukkaille tulisi saada tietoa oman kylän ja lähialueiden palveluista ja heitä tulisi kannustaa käyttämään ja kehittämään niitä. Palvelujen säilyminen omalla kylällä ei ole itsestäänselvää. Tiedottamisessa hyvänä apuna ovat uudet Konginkankaan kotisivut, joille luodaan palveluhakemisto.

Konginkangas.fi –sivun palveluhakemistoon on tarkoitus kerryttää paitsi yritysten tarjoamat palvelut, myös yksityisten ja yhdistysten tarjoamaa osaamista, jota mm. mökkiläiset voisivat hyödyntää, ja toisinpäin, sillä myös loma-asukkailla voisi olla taitoja, joita kyläläiset tarvitsisivat. Koska palveluhakemisto toimii vain, jos sen tiedot ovat ajan tasalla, kyläyhdistys pyytää kaikilta aktiivisuutta sivujen suhteen!

Yrittäminen Konginkankaalla ”Rahasta se ei oo kiinni, se on piestä kiinni!”

Äänekosken perusta on vientiteollisuus. Lähes puolet työpaikoista on suoraan tai kytköksissä vientiteollisuuteen. Tämä heijastuu myös Konginkankaalle, mistä moni käy töissä keskustassa. Voi jopa sanoa, että Konginkankaan ostovoimaa pitävät yllä Äänekosken työpaikat. Se ostovoima riittää mm. pitämään hengissä kylän oman kaupan – jos väki niin haluaa.

Äänekosken työpaikkaomavaraisuus on lähes 110 %. Äänekoskella käy muista kunnista töissä noin 2000 ihmistä. Työttömyys on noin 15 %. Haasteena on, että vuoteen 2015 mennessä lasketaan työvoimasta menetettävän 1000 ihmistä enemmän kuin ”oma tuotanto”. Alueelle on saatava lisää ammattiväkeä. Osa tästä väestä olisi houkuteltava asumaan Konginkankaalle.

Konginkankaan lähtökohta asumiselle ja yrittämiselle on hyvä: 20 minuutin päässä on 10 000 työpaikkaa, joiden keskipalkka on selvästi korkeampi kuin yleensä Suomessa. E75 kulkee kylän läpi eikä liikenne ole vähenemässä. Ongelma onkin miten tämä hyödynnetään. Kuinka houkutella Nelostien ohiaijat pyörähtämään kirkonkylän kautta? Se on vaikeaa, sillä viitoituksiin ei tahdo saada lupaa.

Konginkankaan paikallinen asiakaskunta on asukkaat + loma-asukkaat + Nelostien ohikulkijat. Alueen 800 loma-asuntoa tuplaavat asukasluvun kesäsesongiksi. Konginkankaan oma väestöpohja on periaatteessa liian pieni erikoiskaupalle. Toisaalta liikekeskuksessa on jo vuosia toiminut Lääkärikeskus Privaatti, jonka asiakkaat tulevat laadukkaana palvelun perässä naapurikunnista asti. Ja toisaalta, jos tuotteita ostavat asiakkaat ovat netin ja postin päässä, Konginkangas on yhtä hyvä paikka yrittämiselle kuin isommatkin keskukset. Moni on myös valmis maksamaan laadusta: *”Myöki ajetaa Laukaasta tyhjin käsin ja vielä 5 km kodista ohikin että saahaa lihatiskistä lihhaa.”*

Äänekosken marketit vievät asiakkaita Konginkankaan kaupoilta. Toisaalta Jyväskylän liikkeet syövät Äänekosken asiakkaita.

Konginkankaalainen! Kun teet hankintoja, etsi

- a) ensin omalta kylältä,**
- b) sitten naapurikyliltä ja**
- c) omasta kunnasta Äänekoskelta ennen kuin ajat Jyväskylään shoppailemaan.**

Paikallisten palveluiden käyttäminen, säilyminen ja mieluiten lisääntyminen on kaikkien hyöty. Yrittäjyysteemailla keskusteltiin mm. palveluiden/niiden puuttumisen vaikutuksesta tonttien

ja kiinteistöjen arvoon ja haluttavuuteen: *"Jokainen euro jonka kyläläiset vie muualle, heikentää tätä kylää, ja jokainen euro joka heikentää kylää, heikentää myös omaisuuden arvoa."*

Pienellä paikkakunnalla yrittämisessä on hyvät ja huonot puolensa:

- Jos asiakkaat ovat paikkakunnalla, yrittäjä tuntee asiakkaansa ja
- asiakkaat tuntevat yrittäjän (*"joskus liiankin hyvin, tai ovat tuntevinaan"*).
- Asiakas saa hyvää, joustavaa ja ihmisläheistä palvelua, tarvittaessa vaikka viikonloppuna, ja *"mitä ei ole, se voidaan tilata"*.
- Kylällä saattaa näkyä kateutta yrittäjää kohtaan.
- Jos yrittäjä tekee virheen tai palvelu ei pelaa, tieto kulkee nopeasti ja saattaa viedä yrittämisen edellytykset paikkakunnalla.
- Pienellä paikkakunnalla tulee vähemmän yllättäviä muutoksia kuin isolla paikkakunnalla, jossa samaan kortteliin saattaa tupsahtaa kilpaileva yritys hyvinkin nopeasti.
- Paikan pienuus asettaa rajoja kasvulle ja kehitykselle.
- Uudelle yritykselle, varsinkin erikoiskaupalle, kynnys aloittaa uusi yritys Konginkankaalla on isompi.

Konginkankaalla on vähintään yksi etu Äänekosken keskustaan nähden: yrityksen investointituki Leader-rahoituksen kautta. Tukea saa toiminnan laajentamiseen ja uusien ideoiden toteuttamiseen. Rahoitusta voi hakea:

- mikroyritys, joka työllistää alle 10 henkilöä ja jonka liikevaihto alle 2 milj. €
- maatila, joka aloittaa muuta yritystoimintaa maatalouden ohella
- ammattitaitoinen 18–62 -vuotias yrittäjä, jonka toimipaikka on ohjelma-alueella.

Konginkankaalla tukea haetaan Maaseudun Kehittämisyhdistys Viisarista, josta saa lisätietoja ja tarkempia ohjeita. www.viisaankivi.fi/viisari

Sosiaali- ja terveystalvet (julkiset ja yksityiset)

Kirkonkylällä on Äänekosken apteekin sivuapteekki, terveyskeskus hammaslääkärin vastaanottoineen ja yksityinen lääkärikeskus Lääkäriasema Privaatti Oy. Lisäksi kirkonkylällä on hyvät vanhustalvet palvelutaloineen ja vanhainkoteineen. Konginkankaan Vanhustenkotisäätiö omistaa keskustassa 24 asuntoa neljässä talossa. Kalaniemellä on (kehitys)vammaisten Palvelukoti Kalaniemi Oy ja tukiasuntoja (www.kalaniemi.com) ja Riihilahdella Riihilahden Perhekoti Oy.

Kyliltä on palvelutaksikyyti kerran viikossa autottomille. Sen toteuttaa Vellamo Mäkinen, jolla on luiskallinen, mutta hissiton auto. Lähin varsinainen invataksi on Äänekoskella.

Kyläläiset ovat kiitelleet kotipalvelua ja kotisairaanhoidoa. Ne mahdollistavat kotona asumisen pitkään. Kyläkokousten yhteinen huoli oli terveysaseman säilyminen Konginkankaalla. Terveystalvetlääkäri huolehtii myös mm. päiväkodin lapsista. Lisäksi *"On paljon halvempaa, että lääkäri on täällä kuin että kaikki käyvät taksilla Äänekoskella: Tuttu lääkäri ottaa nopeasti vastaan, mennään suoraan asiaan ja saadaan hoito saman tien."*

Kirjastopalvelut

Konginkankaan kirjasto on Keski-Suomen vanhimpia. Kun Konginkankaan kansakoulu avattiin 2.9.1867, kertoi pastori Lilius puheessaan mm. seuraavaa:

*Seurakuntalaisemme suosivat tällä kertaa kouluansa aivan ystävällisesti ja perustivat sille jo viime kesänä kirjaston, josta lainataan köyhemmille oppilaille kirjoja ilman maksutta, vaan rikkaimmille oppilaille ja seurakuntalaisille vähäistä maksua vastaan. Täten yksimielisesti, aikansa ja varainsa uhraamalla, on pieni seurakuntamme laskenut pohjan totisen sivistyksen ja yhteishyvän harrastuksille, toivoen niille menestystä taivahasta Luonnon tekiältä. **Kansan lehti 1.2.1868***

Nykyään Konginkankaalla on vireästi toimiva moderni kirjasto, jossa on myös asiakasnettipääte sekä kokoustilaa. Se toimii entisissä Osuuspankin tiloissa kauppakeskuksessa osoitteessa Kauppatie 2, joissa se avattiin 22.1.2008. Kirjasto on Äänekosken pääkirjaston alainen sivukirjasto ja osa AALTO-kirjastoa eli Keski-Suomen kirjastoverkkoa. Siinä mukana olevilla kirjastoilla on yhteinen aineistotietokanta, asiakasrekisteri ja lainauskortti. Vuonna 2008 Konginkankaalla tehtiin noin 13 900 lainausta. Aineistoa kirjastossa on yli 14 000 nidettä ja kävijöitä noin 50 päivittäin. Lisäksi kylillä kiertää viikottain kirjastoauto.

Kauppapalvelut

Konginkankaan kirkonkylällä on kaksi päivittäistavarakauppaa, K-extra Kongitori liikekeskuksessa ja Sale eteläisen sisääntuloreitin varrella lähempänä kirkkoa. Salen yhteydessä on myös ABC-automaatti. Neste Lintulahdessa Nelostien varressa on tankkauksen, autotarvikkeiden ja ravintolan lisäksi myös pieni päivittäistavaramyymälä. Sähkö-LVI Niskanen Ky pitää myynnissä perusvalikoimaa valaisimia ja kodinkoneita. Kauppapalveluksi voisi nimittää myös kiertävän jäätelöauton.

Ravintolapalvelut

Konginkankaan Ravintola Killinki toimii iltamyöhälle ja järjestää elävää musiikkia ja karaoke-illoja. Se myy lounasta, pizzoja ym. Nelostien varressa toimiva Neste Lintulahti tarjoaa kotiruokalounaan lisäksi listaruokia ja hampurilaisia.

Kesällä 2009 Riihilahden kyläyhdistyksen aloittama suoratuotemyymälä ja kahvio Kestibaari myy lounasta sekä suolaista ja makeaa pikkusyötävää. Siellä on myös paikallisten leipojien tuotteita, lähiseudun jauhoja ja ryynejä, mehuja ym. marjatuotteita sekä käsitöitä. Kestibaari on jatkanut toimintaansa kesän jälkeen yksityisen yrittäjän pyörittämänä.

Pankkipalvelut

Kuntaliitoksen myötä pankkikonttoritoiminta loppui Konginkankaalla. Kauppakeskuksessa kirjaston seinässä on pankkiautomaatti. Jos se joskus menee rikki, tilalle ei todennäköisesti tule enää uutta. Nettipankkipalvelut ovat osassa syrjäkyliä hankalia käyttää huonojen nettiyhteyksien vuoksi. Tähän odotetaan korjausta käynnissä olevan valtakunnallisen Laajakaista kaikille –hankkeen myötä.

Joukkoliikennepalvelut

Konginkankaan sijainti Nelostien varressa takaa sille loistavat kaukolinjojen bussiyhteydet sekä etelään että pohjoiseen. Useimmat kaukolinjat pyörähtävät kirkonkylässä. Yöbusseista osa pysähtyy vain Konginkankaan liittymässä tai Lintulahdessa. Tietoa mm. www.matka.fi.

Paikallisliikennevuoroja on koulu-aikaan useita. Alueilla, joilla ei toimi julkista liikennettä, on tarjolla monipalveluliikenne. Vuonna 2009 palvelutaksi tilataan puhelimitse viimeistään keskiviikkona ja se kulkee torstaina Konginkankaan kirkolle (Vellamo Mäkinen puh. 040 5326565). Kyödistä peritään julkisen liikenteen mukainen maksu.

Posti- ja tietoliikennepalvelut, sanomalehdet

Postipalvelut hoitaa K-kauppa eikä kyläläisillä ole mitään sitä vastaan. Postikonttorin loppettua ja palvelujen siirryttyä kauppaan postin aukioloajat paranivat, *"eikä yksikään kirje ole jäänyt menemättä perille"*.

EU:n jäsenmaiden osoitteellisten kirjeiden jakelu vapautuu vuonna 2011. Muutamassa kyläkokouksessa pelättiin maaseudun postipalvelujen jäävän kilpailun jalkoihin ja joko loppuvan tai kallistuvan selvästi. Matkahuolto Konginkankaalta puuttuu.

Tietoliikenneyhteydet ovat syrjäkylillä paikoin huonot. *"Netti on gprs-tasoinen ja sekin pätkii. Hinnat on saatava tasavertaisiksi isompien paikkakuntien kanssa."* (Kommentti Riihilahden kyläkokouksessa). Valtakunnallisen "Laajakaista kaikille" -hankkeen myötä ollaan myös syrjäkyläiden vakituksille talouksille suunnittelemassa 100 megan valokuitukaapelia, joka mahdollistaisi paitsi täysimittaisen etätyön myös mm. kaapeli-tv:n näkymisen seudulla. Asiasta tehdään päätöksiä 2009-2010.

Konginkankaalaiset lukevat Keskisuomalaista, Sisä-Suomen Lehteä sekä Pikkukaupunkilaista ja jonkin verran myös lähiseudun lehtiä, kuten Wiita-Sanomia. Kyläläisten kommenttien mukaan Pikkukaupunkilainen on tehnyt jatkuvasti juttuja Konginkankaasta ja ilmaislehtenä se saa sympatiaa osakseen. Lehtien uutiset ovat nähtävissä myös verkossa.

Liikuntapalvelut

Konginkankaan kirkonkylällä on kohtuulliset liikuntapalvelut: hyvä urheilukenttä ja kolme tenniskenttää, koululla liikuntasali ja kuntosali, luistinrata, jääkiekkokaukalo ja valaistu pururata sekä runsaasti hyviä hiihtolatuja. Kirkonkylän liikuntapalveluista on periaatteessa Äänekosken kaupungin nettisivuilla, mutta ainakin vuonna 2009 jotakuinkin ainoa fakta sivuilla on liikuntakortin hinta. Enemmänkin tietoa kaivattaisiin:

- miten urheilukentän koppia voi käyttää, jos virittää oman porukan pelin vaikkapa kesäksi?
- entä uimarannan saunaa?
- varataanko tenniskenttiä?
- miten ladut kulkevat ja mitkä ovat auki kulloinkin?

Liimattalassa on kaukalo, pallokenttä ja lasten leikkikenttä. Talvisin siellä on luistinrata, joka pukukoppeineen on huonossa kunnossa. Kalaniemen kaukalo on myös heikossa kunnossa. Konginkankaalla on hoidettua valaistua latua 3 km pururadalla ja urheilukentällä. Lisäksi säästä ja jäädästä riippuen on kymmeniä kilometrejä lähinnä jäälatua, joka yhdistää useita kyliä ja vie Äänekoskelle asti.

Joka kylällä on uimaranta, paitsi Riihilahdessa, jossa *"kaikilla on oma ranta"*. Yhdellekään uimarannalle ei ole viitoitusta, paitsi Kalaniemessä, jossa on omatekoinen kyltti yhdessä risteyksessä. Viitoitusten tarve on tullut esille kaikkien uimarantojen kohdalla.

Veneily ja kalastus

Keitele on Kymijoen vesistön Viitasaaren reitin suurin järvi, jonka pinta-ala on miltei 500 km². Järvi on Keitele-Päijänne-kanavan kautta yhteydessä Leppäveteen ja sitä kautta Päijänteseen eli Konginkankaalle pääsee veneellä vaikka Lahdesta asti. Keiteleeseen komeat maisemat, kirkas ja puhdas vesi sekä runsaat kalansaaliit ovat tehneet siitä mm. suosittua mökkijärven. Kartta esim. http://www.keitelejarvi.fi/default.asp?V_DOC_ID=2292.

Konginkankaan satamissa on 36 venepaikkaa. Vierasvenelaiturit ovat Konginkankaan satamassa ja Liimattalassa Käpykolon tuntumassa. Lisäksi lähellä, Äänekosken ja Suolahden satamissa; on monipuolinen palveluvarustus: kioski- ja kahvilapalveluiden lisäksi suihku- ja wc-tilat, polttoaineenmyyntipiste sekä jäteöljyn- ja jätevedenimulaitteet. Keiteleellä Selkäsaarella ja Rekolahdella on nuotiopaikat, käymälät ja jätteidenkeräys. Rekolahden upealle hiekkarannalle pääsee isommallakin veneellä ja siellä voi myös yöpyä laavussa. Konginkankaalla varusteltuja rantautumispaikkoja ovat Iso Mäntysaari ja Viukari, jossa on myös sauna. Kauniissa Petäjäsaarella on kota, makkaranpoistopaikka ja sauna, jossa saa hyvät löylyt.

Konginkankaan keskustaan on suunniteltu 800 metriä pitkää avokanavaa Pyyrinlahden ja Rähänselän välille. Kanavasta on tehty yleissuunnitelma ja sille on varattu paikka vuonna 2003 hyväksytyyn asemakaavaan. Konginkankaan tuntumassa on myös Listonsalmen avokanava, joka syntyi kun Listonniemen ja Pyhänsalon (Inkerinsalon) välinen kapea ja mutkikas Listonsalmi ruopattiin uittokelpoiseksi. Kanavan pituus on 500 m, leveys 7,5 m ja syväys 2,4 m.

Konginkankaan vesille saavutaan etelästä Päijänteen puolelta Matilanvirran läpi. Matilanvirralla on toistaiseksi suojaisa vieraslaituri, veneluiska, jätehuolto, käymälä, suihku ja polttoainejakelu laiturilla. Septitankki puuttuu. Kahvila-ravintolan omistaja saattaa olla vaihtumassa, jolloin paikan tulevaisuus määräytyy uuden yrittäjän mukaan. Pohjoiseen päin Neiturin kanava ja muut pienet sulkukanavat yhdistävät vesistön Konnevedelle ja Rautalammin vesireittiin.

Moottorikelkkailu

Koko Keski-Suomessa ei ole lainkaan virallisia moottorikelkkailureittejä, vaan reitit ovat epävirallisia kuntien, kelkkailuyhdistysten ja vastaavien ylläpitämiä uria. Konginkangas on Mämme - Lintulahti - Viitasaari -moottorikelkkauran varrella. Lintulahti toimii mukavana tauko- ja tankkauspaikkana. Sinne pääsee Äänekoskelta myös Myrävuoren kautta. Ylimmällä Vuorijärvellä on Metsähallituksen kota kelkkailijoita varten. Karttaa näistä urista ei ole.

Harrastustoiminnalle lisää mahdollisuuksia?

Konginkankaalla on hyvät harrastus- ja kokoontumistilat, mutta pula harrastusryhmien vetäjistä. Toisaalta monilla perinteisillä ryhmillä on ollut myös pulaa harrastajista. Lapsille kunnallisen päiväkodin ja koulun lisäksi toimintaa Konginkankaalla järjestävät lähinnä seurakunta, Vapari, 4H ja VPK. Joitain vuosia sitten paikallinen MLL järjesti mm. lasten leikkipuistotoimintaa. Myös konginkankaalaiset urheiluseurat ovat käytännössä olemassa vain paperilla.

Kyläkokouksissa esille nousseita tarpeita ovat mm. liikuntaryhmät aikuisille (käytettävissä mm. kuntosali, liikuntasali ja urheilukenttä), nuorten peli-illat (myös kesäisin loma-asukkaiden nuorisolle), lasten muskari ja satujumppa (koululla tilat ja välineet) sekä lasten hiihtokoulu.

Koulutuspalvelut

Konginkangasta pitävät lasten vanhemmat turvallisena kasvuympäristönä. Lapset voivat leikkiä ulkona rauhassa, lapset tuntevat toisensa, koska käyvät samaa koulua, he pitävät myös toisistaan huolta ja samalla oppivat yhteiselämää.

Konginkankaan kirkonkylällä on kunnallinen päiväkotit ja seurakunnan päiväkerho. Kirkonkylällä on myös peruskoulu, jossa toimii ala-aste. Laajarannasta lapset käyvät Mämmen koulua.

Yläasteena on Äänekosken Koulunmäen koulu, kotisivu <http://web.aanekoski.fi/koulunmaki/>. Keskustelussa on koulu-uudistus, jonka myötä konginkankaalaiset koululaiset kuljetettaisiin Suolahden koululle.

Konginkankaalla toimii vuonna 1867 perustettu maakunnan vanhin koulu, joka sai ensimmäisen oman koulutalon 1890. Kirkonkylän komea vanha kansakoulurakennus eli "uusi kansakoulu" on vuodelta 1935 ja toimii nykyään lastentarhana. (Kuva Helena Pasanen-Tarkka)

Vuonna 2007 Konginkankaan koulu juhli 140-vuotista työtä. Samalla juhlittiin uusia koulutiloja. Kahden miljoonan euron remontilla saneerattiin vanhat tilat ja rakennettiin 250 m² uutta tilaa, johon siirtyivät tekstiililuokka, erityisopetuksen luokka, musiikki-tietokoneluokka ja koulun ruokala. 2009 koulussa ovat toimineet luokat 1-6, yksi pienryhmä sekä runsaat sata oppilasta.

Äänekosken kansalaisopisto, jota pyörittää Koskelan Settlementti, järjestää Konginkankaalla opetusta musiikista, kädentaidoista, liikunnasta jne. Kursseja on jonkin verran myös kirkonkylän ulkopuolella.

Läheltä eli omasta kunnasta löytyy Pohjoisen Keski-Suomen Oppimiskeskus PoKe, joka tarjoaa opiskelumahdollisuuksia nuorille ja aikuisille kaupan ja hallinnon alalla, sosiaali- ja terveysalalla, tekniikan ja liikenteen alalla, sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla. Äänekosken Humanistisella korkeakoululla voivat sekä nuoret että aikuisopiskelijat opiskella yhteisöpedagogiksi, kulttuurituottajaksi ja viittomakielen tulkiksi. Lisäksi Suolahdessa toimii Keski-Suomen opisto.

Konginkankaan nuorisotalo Vapari

Nuorisotalo Vapari on avoinna kaikille nuorille kolmena iltana viikossa. Sen lisäksi yksi ilta on varattu tyttöjen illaksi. Iltapäivällä Vaparilla voivat käydä 3.-5.-luokkalaiset ja sen jälkeen sitä vanhemmat. Talo on tilava, viihtyisä ja hyvin varustettu, joten siellä voi harrastaa monenlaista toimintaa. Ennen kaikkea Vapari on lasten vapaa-aikaa ja paikka, jossa saa myös olla tekemättä mitään.

Talon toiminnasta on vastannut jo 14 vuoden ajan nuorisotyöntekijä Raija Liimatainen. Hänen mukaansa nuorissa ei ole eroa sen mukaan, miltä kylältä tulee. Kaikki ovat jo ala-asteella

tutustuneet toisiinsa ja menevät samalle yläasteelle. He tuntevat toisensa, mikä luo talolle omanlaisensa ilmapiirin. Nuorten identiteetti on omalla kylällä: jos kysytään mistä olet, vastaus on ensin vaikkapa "Liimattalasta" ja sen jälkeen "Konginkankaalta" (testattu juttu! – kirjoittajan huojaus).

Vapari on perintöä itsenäisen Konginkankaan kunnan ajalta. Sen vihkiäiset olivat 30.11.1987 ja toiminta on jatkunut samassa talossa keskeytyksettä. Talon nimestä pidettiin kilpailu, jonka voitti Heli Jokihalmeen ehdotus Vapari. Mikko Niskanen totesi vihkiäisjuhlassa: "Vapari kuvastaa vapautta ja vapaa-aikaa, mitä tarvitaan aina maailmassa." Talon juuret ovat kuitenkin paljon kauempana, sillä se on Konginkankaan ensimmäinen kansakoulurakennus.

Vaparin oma talotoimikuntakin täytti 20 vuotta, sillä se on perustettu helmikuussa 1989. Talotoimikunta vaikuttaa siihen, mitä Vaparilla tapahtuu ja järjestää ala-astelaisten diskoja noin kerran kuukaudessa, laskiasitapahtuman, laturetkiä ym. Talotoimikuntaan kuuluu tällä hetkellä 4 kasiluokkalaista ja kolme 18 vuotta täyttänyttä nuorta sekä rahastonhoitaja. He tekevät työtä ilman rahakorvausta, mutta silloin tällöin järjestetään esim. talotoimikunnan retki. Talotoimikuntaan tullaan jos halutaan ja yleensä siihen kuuluu vähän vanhempia nuoria.

Talolla toimiva kioskki on talotoimikuntalaisten pyörittämä. Siitä saatavilla varoilla tilataan lehtiä ja ostetaan musiikkia, pelejä ja elokuvia talolle kaikkien nuorten käyttöön.

Vaparissa käy nuoria kaikilta Konginkankaan kyliltä ja jopa kauempaa. Koska nuoria kulkee melko pitkienkin matkojen päästä, kuljetus voi olla ongelma. Koulukyydit määrittävät monen, varsinkin alakoululaisen Vapari-vierailuja. Yleensä nuoret hankkivatkin kulkupelin heti kun mahdollista ja päästävät vanhemmat kuljetusvastuusta. "*Jos haluaa tulla, niin kyllä sitä tullaan sitten*" - kulkupelinä ovat olleet omat jalat (pitkiäkin matkoja), polkupyörät, traktorit, mopot, autot heti kun vaan saa kortin - "*niij, ja Simo hiihti tänne usein*".

Vaparin nuorten pääharrastus on "hengailu", sen lisäksi mm. jääkiekko, motocross, yleisurheilu, palokerho, autonrassaus, voimanosto, näytelmäkerho, lumilautailu ym. Mm. voimanostoharrastus virisi Vaparilla: kun aihe kiinnosti poikia, niin talolle kutsuttiin vierailija kertomaan harrastuksesta.

Talon käyttöaste on hyvä, normaali-iltana siellä pyörii parikymmentä nuorta kerrallaan. Vapari on tärkeä sekä nuorille itselleen että vanhemmille. Lasten vanhempien kommenttien perusteella Vaparilla on ollut suuri merkitys konginkankaalaisille perheille.

Vaparin erikoisuus on tyttöjen ilta, sillä muualla Äänekoskella ei toimi vastaavaa. Kaikki tytöt eivät välttämättä tule talolle silloin kun siellä on poikia. – ja Vaparilla on perinteisesti käynyt enemmän poikia kuin tyttöjä. Tyttöjen illassa on yleensä noin 15-20 tyttöä viidesluokkalaisista ylöspäin. Toiminta on tytöille ilmaista: tehdään retkiä ja jututetaan vierailijoita kuten kosmetologia ja kouluterveydenhoitajaa. Vapari tekee yhteistyötä seurakunnan nuorisotyöntekijän kanssa: tyttöjen illat emännöidään yhdessä ja retket, tarvikkeet, iltapala ym. maksetaan puoliksi. Diakoni käy myös Vaparilla usein.

Vaparin aukioloaikojen supistaminen on ollut kaupungin budjettineuvotteluissa esillä ja konginkankaalaiset alkoivat jo valmistautua taisteluun Vaparinsa puolesta. Vuoden 2009 lopulla tilan-

ne on kuitenkin hyvä ja paineet Vaparin aukkiolon supistamiseen ovat peruuntuneet toistaiseksi. Vaparilta on jo otettu työllistämistukilainen sekä siirretty toinen vakituinen toimi Suolahteen. Konginkankaalla on ollut perinne, että myös ala-asteelaiset ovat saaneet käyttää taloa päivisin. Ykköset ja kakkoset poistettiin Vaparin toiminnasta vuoden 2008 alusta. Kolmos- ja nelosluokkalaisetkin olivat vähällä joutua karsintalistalle ja tyttöjen iltojen lopettamista on josain vaiheessa myös suunniteltu, mutta onneksi toiminta jatkuu. Enää ei ole varaa supistaa.

Keskustelussa koululaisten ongelmaksi nousivat koulukyydit, joista riitti irvailtavaa:

"Koivurannathan on luksus-linja-autoja. Milloinkaan ei tiedä milloin rengas puhkeaa, milloin se on ojassa ja milloin ei mee ovet kiinni ja odotetaan pakkasessa tunti seuraavaa autoa."

"Joskus on joutunut seisomaan koko matkan käytävällä."

"Kerran joutuivat oppilaat ryömimään kattoluukusta ulos ojaanajossa, eikä siitä tiedotettu kenellekään."

"Muistatko kun vessassa syttyi tulipalo?" -"Mitä, oliko teillä luksusbusseja kun oli vessa?" -"Se oli varmaan vaan reikä lattiassa..."

"Jos on niin kun mulla 2 km bussipysäkillä ja kaikki bussikuskit ei odota vaikka näkee että on tulossa kyytiin, ja joskus jää busseja kokonaan tulematta, niin ei kun 2 km takas kotiin ja sitte taas 2 km seuraavalle bussille."

Kaupungin tulisi kilpailuttaa koulukyydit, mutta millä kriteereillä? Laadun ja turvallisuudenkin pitäisi olla valintakriteeri. Koivurannalla on uudempiä autoja, mutta niitä *"käytetään vain Jyväskylän matkoilla, sillä koululaiset kuulemma rikkovat autoja niin pahasti"*.

Toisena suurena huolena olivat Äänekosken kaupungin suunnitelmat kuljettaa yläasteelaiset Konginkankaalta Suolahteen asti. Suunnitelmaa pidettiin älyttömänä ja varsinkin kaupungilta tulleita perusteluja outoina.

Konginkankaan kappeliseurakunta

Konginkankaalla tehtiin ensimmäinen kirjoihin merkitty yritys seurakunnan ja kirkon saamiseksi 1794, mutta vasta 1895 syntyi oma kirkkoherrakunta eli itsenäinen seurakunta. Oma kirkko valmistui jo 1866. Konginkankaan itsenäinen seurakunta ehti miltei täyttää 100 vuotta ennen kuntaliitosta.

Kuntaliitoksessa 1973 myös seurakuntien oli joko yhdistyttävä tai muodostettava seurakuntayhtymä, jollainen Äänekoskelle sitten syntyi. Seurakunnilla oli yhteinen talous, hallinto, kirkkoneuvosto ja -valtuusto, mutta muuten itsenäinen toiminta. Vuoden 2005 alusta Konginkankaan seurakunta liitettiin Äänekosken seurakuntaan ja siitä tehtiin Konginkankaan kappeliseurakunta, jossa toimii oma kappelineuvosto.

Kappeliseurakunnan kotisivut <http://www.aanekoskenseurakunta.fi/index.php?id=53>

Koko uusi Äänekosken seurakunta on vuonna 2009 Keski-Suomen kolmanneksi suurin: seurakuntalaisia on noin 17 000. Kirkollisveroprosentti on 1,45. Äänekosken seurakunnan strategia ulottuu vuoteen 2015 asti ja Konginkankaalla pohditaan parhaillaan, miten strategia saadaan jalkautettua kappeliseurakunnassa.

Konginkankaan kappalaisena toimii Tapani Kujala. Seurakunnan työ käsittää mm. jumalanpalvelukset, diakoniatyön (lähetyspiiri, diakoniapiiri, eläkeläistoiminta, leirit ja retket), lähetystyön (nimikkolähetit), aikuis- ja nuorisotyön sekä lasten päiväkerhon. Jopa 13 kaikkiaan 18:sta

alle neljävuotiaasta seurakuntalaisesta on päiväkerhossa! Kiitosta kyliltä on tullut mm. hienois- ta konserteista ja Kauneimmat joululaulut -tapahtumista.

Konginkankaan kappeliseurakunnan rakennuksiin kuuluvat nykyään kirkko (1866) ja sen kello- tapuli (1880) sekä seurakuntakoti (1973). Lisäksi vanhan pappilan takana on vanha savuaitta, jossa on takka ja jota käytetään mm. päiväkerholaisten retkillä. Laajaniemen leirikeskus Laaja- rannassa on koko seurakunnan käytössä.

Konginkankaan kappeliseurakunta on avoin uusille mahdollisuuksille ja toimintatavoille: *"Halua- amme toimia vahvasti Konginkankaan alueella"*. Se jalkautuu mielellään kylille pitämään eri- laisia tilaisuuksia. Seurakunnan tiloja voi käyttää monipuolisesti muuhunkin kuin suoranaiseen sananjulistukseen. Lisäksi on tehty ensimmäisiä kokeiluja, joilla tarjotaan syrjäkyliltä kuljetusta jumalanpalveluksiin. Keväin ja syksyin on pidetty palvelupäivä, johon on voinut saapua taksilla seurakunnan kustannuksella.

Kappeliseurakunta tekee mielellään yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa, jos päämäärät eivät ole ristiriidassa. Mahdollisuuksien mukaan pyritään välttämään päällekkäisyyksiä esim. rahankeräytempauksissa.

Seurakunnan kanssa on pohdittu mm. onnistuuko seurakunnan kalenterin linkittäminen auto- maattisesti konginkangas.fi -kalenterin kanssa. Valitettavasti se ei ole mahdollista. Jatkossa täytyy katsoa, voisiko seurakunnan tiedotusvastaavalla olla tunnukset Konginkankaan kotisi- vuille, vai löytyykö aktiivinen seurakuntalainen, joka voi toimia linkkinä. Joka tapauksessa seurakunta kannattaa laittaa kylä- ja tapahtumatiedotteiden postituslistalle!

11. Yhdistykset

Konginkankaalla toimii aktiivisia marittayhdistyksiä, eläkeläisyhdistyksiä, sotaveteraanit, met- sästysseuroja, ym. Nämä löytyvät toivottasti ennen pitkää kaikki Konginkankaan kotisivuilta. Kuntaliitoksen jälkeen moni Konginkankaan yhdistys, kuten mm. yrittäjäyhdistys, on fuusioi- tunut Äänekosken vastaavaan. Toinen vaihtoehto on voinut olla kuihtuminen: Konginkankaan Kipinä ry:llä ei ole enää toimintaa, vaan se on siirretty Kongi-Sportille. Konginkankaan Kipinää ei ole kuitenkaan vielä tahdottu lopettaa. Tällä hetkellä myöskään Kongi-Sportilla ei ole juuri toimintaa.

Tässä kappaleessa esitellään muutama aktiivinen ja näkyvä yhdistys.

Uuden Äänekosken 4H -yhdistys

4H-yhdistyksen ydintehtävänä on tukea lasten ja nuorten tasapainoista kehitystä ja kasvua aikuisuuteen ja vastuunottajiksi. 4H tuottaa ryhmätoimintaa, nuorten yrityksiä, työllistämistä ja koulutuksia. Toimintamenetelmänä on tekemällä oppiminen.

4H-toimintaa on ollut Konginkankaalla Maatalouskerhoyhdistysten aikaan n. 40 vuotta sitten. Varsinkin metsäkerhotoiminta oli silloin vilkasta. Sen jälkeen toiminta kuitenkin lakkasi useaksi kymmeneksi vuodeksi. Konginkankaan liittyttyä Äänekosken 4H-toiminta alkoi viritä nopeasti varsinkin Liimattalassa. Viimeisen kuntaliitoksen ja sitä kautta muodostuneen Uuden Ääne-

kosken 4H-yhdistyksen myötä toiminta on levinnyt koko Konginkankaan alueelle. Koulu-aikaan viikoittain pyöriviä kerhoja lähti toimimaan viisi, joista yksi karsiutui ensimmäisen vuoden jälkeen.

4H:n kautta on saanut kesätöitä reilut 30 nuorta. Konginkankaalaiset nuoret ovat osallistuneet aktiivisesti 4H-leireille, kursseille ja kilpailuihin. Kesällä on järjestetty uimakoulu, liikuntakerho ja talkoita. 4H-nuoret ovat olleet järjestämässä joulunavausta ja Konginkankaan kesätaipah-tumaa. 4H on tehnyt myös monenlaista yhteistyötä koulun kanssa.

Mikäli kaupunki jatkaa 4H-työn tukemista ja nuorten vanhemmat ovat asian takana, toiminta tulee jatkumaan Konginkankaalla.

Vapaapalokunta

Konginkankaan VPK ry on perustettu 1968. Yhdistys toimii vanhan Konginkankaan alueella ensilähdön palokuntana Äänekosken palolaitoksen sopimuspalokuntana. VPK:n toimintaan kuuluu palo- ja pelastustoiminta, ensivastetoiminta ja turvallisuusvalistus. Erittäin suosittua on ollut nuorisosaaston toiminta, jonne on välillä tulijoita enemmän kuin oikeastaan voidaan ottaa. Nuorisosaastossa opetellaan peruselvytystä ja ensiapua, etsintää maastossa ja jopa savusukellusta. Lisäksi on erikseen paloikuntanaisten toimintaa.

Lions-Club Konginkangas

LC Konginkangas on perustettu 1965 ja siinä toimii 25 leijonaa. Aktiivista puolisotoimintaa on ollut noin 30 vuotta. Klubin perustajajäsen Atte Kaskari on koonnut 40-vuotishistoriikin LC Konginkankaan toiminnasta.

Ala-Keiteleen Hevosystäväinseura

Ala-Keiteleen Hevosystäväinseura on juuri täyttänyt 30 vuotta. Seura omistaa Liimattalassa raviradan ja on yksi Konginkankaan suurimpia tapahtumajärjestäjiä: radalla järjestetään aina toukokuussa ja syyskuussa paikallisravit, joihin osallistuu yli 100 valjakkoa. Myös nuoret osallistuvat ahkerasti: syksyllä poneja oli niin paljon, että niille järjestettiin kaksi lähtöä. Muun osan vuotta ravirata toimii harjoituskenttänä.

Lisäksi seura järjestää matkoja, kursseja ja tapahtumia jäsenilleen. Yhdistyksen jäsenkunta kattaa koko Ala-Keiteleen alueen. Raveihin Liimattalaan tullaan koko Keski-Suomen alueelta ja vähän kauempaakin. Seuran sihteerin näppituntumalta hevosia pelkäävät raviradan lähi-alueella on ainakin sata. Näistä moni käyttää ravirataa koulutukseen ja valmennukseen.

Radalla on Leader+ -hankkeena tehty säädökset täyttävä sementtipohjainen lantakatos, sillä rata sijaitsee pohjavesialueella.

Rata on käytettävissä myös esim. hiihto-, suunnistus- tai koiratapahtumiin. Kahviotila on, mutta ilman sähköä ja juoksevaa vettä. Suunnitteilla on vielä grillikatos.

SF-Caravan Lintulahti

Vaikka Keski-Suomen karavaanarit ei olekaan konginkankaalainen yhdistys, sillä on vahvaa toimintaa alueella. Yhdistys syntyi 1971 ja rekisteröityi 1975. SF-Caravan Keski-Suomi ry osti maata Lintulahdesta 1988, raivasi alueen, rakensi huoltorakennuksen ja avasi portin kävijöille

1990. Nykyään Lintulahti on monipuolinen ympärivuotinen caravan-alue, jossa on hyvä perusvarustus ja ympärivuorokautinen isäntäpäivystys. SFC:n jäsenten lisäksi alueelle voivat tulla yöpymään muut karavaanarit, mutta telttailijoita alueelle ei haluta.

12. Turvallisuus

Konginkangas todettiin kyläilloissa turvalliseksi paikaksi asua. Turvattomuutta ei myöntänyt tuntevansa kukaan – päin vastoin, koko teemalle aluksi hymähdeltiin. Vain Riihilahdessa oltiin mietitty, mitä tapahtuu jos kyläläinen saa sydänkohtauksen. Tarkemmalla pohdinnalla löydettiin yhteiseksi turvattomuustekijäksi liikenne.

Kapeat, mutkaiset, talvella pimeät ja kelirikko aikaan huonokuntoiset hiekkatiet ja toisaalta E4-valtatien hurja liikenne rekkoineen asettavat haasteita liikkumiselle. Lisäksi mainittiin karikkoi- set vedet ja talven moottorikelkkailijoita ja hiihtäjiä uhkaavat virtapaikat.

Valtioneuvoston ohjelman mukaan kansalaisten turvallisuutta edistää turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut ja hyvin suunniteltu liikenneympäristö. Tärkeää on myös varautua suuronnettomuuksia ja häiriötilanteita varten. Keski-Suomessa on käynnissä maakunnallinen turvallisuussuunnitelmatarkastelu. Sen yhteydessä myös Ääneseutu laatii uuden suunnitelman.

Vaikka vielä turvallisuussuunnitelma ei kyläläisiä houkutellutkaan, sen tarpeellisuutta kannattaa miettiä vähintään kyläsuunnitelman päivitysten yhteydessä. Kun maakunnallinen ja seudullinen turvallisuussuunnitelma ovat vuonna 2010 valmiit, voi olla helpompaa miettiä Konginkankaan turvallisuussuunnitelmaa oman kylän näkökulmasta: kenen puoleen esimerkiksi kalaniemeläinen kääntyy, kun jotain sattuu? Onko naapurustossa ensiaputaitoisia, entä kesäasukkaissa? Minne soittaa? Turvallisuussuunnitelman tulisi olla kaikkien tiedossa ja saatavilla, missä kylän ilmoitustaulut ja www.konginkangas.fi -sivusto voivat olla hyvänä apuna.

Kuvat kyläkävelyiltä heinäkuussa 2009

TULEVAISUUS: KONGINKANKAAN KEHITTÄMISOHJELMA

13. Konginkankaan kylät

Konginkankaalla on kuusi kylää. Väen vähenemisen ja maailman globaalistumisen myötä monet vanhat kyläraajat ovat häviämässä.

Kalaniemi ja Räihä ovat aikanaan kuuluneet yhteen ja voisivat nyt jälleen rakentaa yhteistyötä. Toisaalta Räihä ei sijaitse kaukan kirkonkylästä, jonne on muutenkin asiointia. Laajaranta ja Liimattala - vaiko Mämme? - ovat luontevia yhteistyökumppaneita. Monessa asiassa yhteistyön tason on oltava vähintään kaikki kuusi kylää yhdessä, ellei laajemmallakin rintamalla.

13.1. Konginkankaan kirkonkylä – “kirkko, koulu, kauppa ja Killinki”

Konginkankaan kirkonkylä sijaitsee juuri sen verran syrjässä Nelostiestä, ettei se näy ohiajajille. Kirkon kautta pyörähtaessä matkaan tulee kuitenkin vain parisataa metriä lisää pituutta.

Konginkankaan kylä on perinteinen maaseudun keskus, jossa on sen kokoon nähden hyvät palvelut. 1989 rakennettu liikekeskus toimii eikä siinä ole yhtään tyhjää liiketilaa. Taajaman asukasluku on vuonna 2008 ollut 509 henkilöä, minkä lisäksi siellä on 9 loma-asuntoa.

Kirkonkylästä on puuttunut kyläyhdistys, kylätoimikunta tai vastaava kokoava järjestö, joka useimmilla sivukylillä on toiminut vaihtelevan aktiivisesti jo pidempään. Juuri kirkonkylään kuntaliitos jätti pahimman tyhjiön. Liitoksen myötä katosivat kunnantoimiston palvelut ja mm. pankit, jotka lopettivat konttorinsa Konginkankaalta. Toisaalta kirkonkylällä on mm. toimiva seurakuntatalo, aktiivinen alakoulu ja Vapari, aktiivinen VPK, liikuntatiloja sekä monipuolisesti kokoontumistiloja.

Konginkankaan kirkon lähiympäristö on valtakunnallisesti arvokas rakennettu ympäristö, jota pitäisi huoltaa ja suojella. Kyläkeskustan ulkonäköön on vaikuttanut 1931 riehunut suuri tulipalo, mutta muutenkin historian kerrokset näkyvät rakennuskannassa.

Kirkonkylän keskustan ydin 1900-luvun alkupuolelta lähtien on ollut kolminaisuus kirkko, koulu ja työväentalo, jotka yhä seisovat vierekkäin.

Konginkankaan puukirkko on viimeisiä kansanrakentajien suunnittelemlia kirkkoja Suomessa. Sen rakensivat Jaakko Kuorikoski ja poika Lauri Heikki Kuorikoski 1864-1866. Kirkko valmistui 1866, mutta suurten nälkävuosien vuoksi kellotapuli valmistui vasta 1880. Kirkkomaiseen liittyy myös vuonna 1856 käyttöön vihitty **hautausmaa**. Konginkankaan kappeliseurakunnan punatiilinen seurakuntakotirakennus on vuodelta 1974. Seurakunnalla on myös uusi hautausmaa vanhan hautausmaan vieressä.

Konginkankaan kotiseutumuseo sijaitsee Konginkankaan kirkonmäellä vanhassa pitäjän viljamakasiinissa, jonka Konginkankaan kotiseutu- ja museoyhdistys avasi museoksi 1956. Nykyisin museo kuuluu Äänekosken kaupungin museotoimeen. Museolla on noin 200 etupäässä maa- ja metsätalouselinkeinoihin liittyvää esinettä ja valokuvaa.

Kansakoulutien varrella on kolme historiallista, eri aikakausia edustavaa kansakoulua sekä uusi alakoulu. Keski-Suomen ensimmäinen kansakoulu aloitti toimintansa vanhassa Jokelan talossa 1867. Nykyinen Jokelan tila sijaitsee Kansakoulutien päässä, kirkon ja työväentalon välissä. Komea Konginkankaan kirkonkylän puukoulu eli ”uusi kansakoulu” valmistui 1936 aivan kirkonmäen kupeeseen. Nykyään siinä toimii kaupungin päiväkotit. Rakennuksen kanssa samalla tontilla sijaitsevat nuorisotalo Vaparina toimiva vanha puukoulu vuodelta 1890 sekä matala tiilinen koulurakennus 1970-luvun alkupuolelta ja 2007 valmistunut moderni ala-aste.

Työväentalon ensimmäinen osa pystytettiin 1907, jolloin Konginkankaalla oli runsaasti työväestöä: Matti Pasasen sahan ja kauppaliikkeen työväkeä, metsätyömiehiä ja torppareita. Työväenyhdistys perustettiin 1906 ja pian sen jälkeen aloitettiin varojen kerääminen oman kokoontumispaikan rakentamiseksi. Talon vanhin osa on Matti Pasaselta ostettu ja paikalle siirretty hirsinen tuparakennus, johon tehtiin laajennusta 50-luvulla. Nykyisestä työväentalosta vanhinta osaa on eteinen ja kanttiini, 50-luvulla rakennettua juhlasali näyttämöineen ja pukuhuoneineen ja 1990-luvun alussa remontoitua ja rakennettua tilaa vahtimestarin asunto omine sisäänkäynteineen. Konginkankaan työväenyhdistys vuokraa taloa tapahtumakäyttöön.

Konginkankaan vanha pappila rakennettiin 1899 kirkonkylän raitin varteen kauemmaksi kirkonkylän keskustasta. Vuosisadanvaihteen nikkarityylisessä pappilassa on suuri avokuisti, jossa on kaksi sisäänkäyntiä. Rakennus on vyöhykkeittäin verhottu vaaka- ja pystyauotoituksilla ja huomiota herättävän koristeelliset ikkunat

Sumiaisten tien risteyksessä oleva entinen Lottala, nykyinen sähköliike on pylväineen hauska rakennus, joskin maalauksen tarpeessa.

Kirkonkylän toiveet ja tarpeet 11.6.2009

Kuntosalille ohjattua toimintaa.

Nuorisolle tänne valmentaja eikä kärrätä nuoria Äänekoskelle (säästää aikaa ja rahaa).

Uimaranta: opaste, saunan ja grillikatoksen korjaaminen.

Vaparin toiminta varmistettava.

Työväentalolle enemmän käyttöä, esim. tansseja entiseen malliin.

Pyyrinlahden kanava: "Kun tehdään niin tehdään kunnollinen." vs. "Tehdään kapea kanava." vs. "Kanavan voi unohtaa, ajatus on karannut käsistä."

Kevyenliikenteen väylät Lintulahteen ja valaistus kirkolta nelostielle asti.

Pidetään huolta, ettei vanhuspalvelua siirretä kokonaan Suolahteen.

13.2. Liimattala - perinteikästä maanviljelysseutua

Liimattalan kylä sijaitsee kirkonkylän kupeessa Nelostien molemmin puolin. Kylää halkoo itse asiassa kaksi nelostietä, sillä vanha valtatie mukailee Liimattalantienä Pyyrinlahden rantaa ja miltei vieressä kulkee uusi Nelostie.

Toimittaja, kotiseutuneuvos Arne Vuorinen: Liimattala – monen perinteen kylä

. . . Kapean ja kauniin Pyyrinlahden rantamilla on Liimattalan vankka maanviljelys ollut vahvimmillaan, ja viljelyyn liittyy myös muuta kulttuuria. 1500-luvun puolivälissä kirjoihin merkitysssä kantatalossa Liimattalassa isännöi sata vuotta myöhemmin Pekka Markunpoika, aikansa etevimpiä talonpoikia Suomenniemellä, oli nimismiehenä ja edusti kihlakuntaansa valtiopäivillä Tukholmassa. Valtiopäivämies oli myös hänen pojanpoikansa Pekka Kallenpoika Liimatainen.

*Liimattalan talon rinnalla tuli tärkeäksi paikaksi myös Kautto, jonka suvussa nimismiesketju jatkui yhtenäisesti aina 1800-luvun alkupuolelle. Ja Laukaan pohjoispuolella olevan Keski-Suomen käräjiä käytiin niitäkin Pyyrinlahdessa ja lähinnä Kautossa 1660-luvulta aina 1700-luvun loppupuolelle. Piispankäräjiä pidettiin, kesti-kievarin ja postitalon tehtäviä hoidettiin. Pyyrinlahti oli laajan alueen hallintokeskus, tavallaan nykyisen Keski-Suomen "pääkaupunki", ennen Koivistonkylän ja Jyväskylän aikaa. **Keskisuomalainen 29.5.1983***

Liimattalan kylän pellot ovat muinais-Päijänteen pohjaa ja ne ovat harvinaisen avaria ja viljavia ollakseen keskisuomalaisia pelto-aukeita. Ne onkin arvioitu maakunnallisesti arvokkaiksi maisemakohteiksi. Myös kyläläiset katsovat, että maaseutumaisema on kylän vahvuuksia.

Äänekosken kaupungin tilastoissa Liimattala ja Laajaranta lasketaan yhdeksi alueeksi. Yhteinen vakituisten asukkaiden luku on 480 asukasta. Loma-asuntoja tai osa-aikaisessa asumiskäytössä on 148 mökkiä ja taloa.

Liimattala oli ennen Konginkankaan kunnan perustamista osa Saarijärveä, yksi Saarijärven isoista keskuksista. Pyyrinlahdessa sijaitsivat suurimmat maatilat sekä mm. puhelinkeskus, nimismies ja vankila. Nimismiehen myötä hänen talonsa toimi käräjäpaikkana, joka oli tuon ajan paikallishallinnon keskus. Kylä elätti parhaimmillaan neljää kauppaa ja paria kioskia. Isojoessa toimi kolme myllyä, joista esim. Ranta-ahon mylly tuotti 21 taloon sähköä. Raitaniemeen vedettiin jo 1927 ensimmäisiä vesijohtoja ontoksi koverretuista puunrungoista. Myös Kutsetin (Enso-Gutzeit) jälki näkyy, sillä moni rakennus on alunperin rakennettu puuyhtiön väelle. Muun muassa nuorisoseuratoiminta oli Liimattalassa harvinaisen vilkasta. Seura perustettiin 1919 eli vuonna 2009 se täytti 90 vuotta. Nuorisoseurantalo on valitettavasti purettu. (Kyläkävelyn antia 2009)

Liimattalan vanha koulurakennus on viimeinen käsinsahatusta lankusta rakennettu koulu Keski-Suomessa. Siihen käytettiin peltupuita – niitä, joista nälkävuosina oli jo kuorittu pettu talteen leipäjauhoihin sekoitettavaksi. Enimmillään koululla oli noin 120 oppilasta. Mm. Mikko Niskanen ja Simo Hannula ovat käyneet Liimattalan kansakoulua. Opettaja Toivo Parantainen perusti koululle yksityiskokoelmistaan Liimattalan taidekodin, jonka taidekokoelmat siirtyivät kuntaliitoksen jälkeen Äänekosken kaupungin taidemuseolle. Tällä hetkellä entisen koulun yläkerta on kyläläisten käytössä vuoteen 2024 asti ja talo muuten yksityiskotina.

Liimattalassa on leikkikenttä, pallokenttä ja luistinrata. Kytänsalon saarella sillan kupeessa on kaupungin venepaikkoja ja vierasvenepaikka.

Nykyään Liimattalan kylä on seudun hevoskeskittymä. Isoja ammattimaisia hevostiloja on kaksi, lisäksi kylällä toimii kolme hieman pienempää useamman hevosen tallia. Mainettakin kertyy: Heiskasen tallilla asustaa vuoden 2009 ponikuningatar Zilvia. Liimattalassa on myös ravirata, jota pyörittää Ala-Keiteleen hevosystäväinseura. Kylässä on lammasfarmi ja satoja lampaita. Liimattalassa toimii myös maitotila, emolehmätila, sikatila, kaksi viljatilaa, iso kukkiin erikoistunut puutarha, iso luomumarjatila sekä ruokohelpitila. Ja koiraharrastus jyllää - "*Koiria siellä on enemmän kuin lapsia.*" (ja lapsia enemmän kuin muilla Konginkankaan kylillä, kirjoittajan huomautus). Lisäksi Liimattala tunnetaan Hiekkalan tilan Riihikahviosta (rak. 1982) ja maatilamuseosta (1984), jotka ovat nykyään tilauskäytössä. Yritys tarjoaa myös majoitusta ja toimii mm. kesäteatterin esityspaikkana.

Liimattalassa on kylätoimikunta, mutta se ei ole kovin aktiivinen. Kylällä on aktiivinen viemäri-
osuuskunta, joka vetää parhaillaan jätevesiputkia.

Liimattalan hankkeet:

"Lapset pitää saada jotenkin pysymään hengissä koululle asti"

Akuutein ongelma on Liimattalan tie. Liimattalan kylä osallistuu yhteydenpitoon Keski-Suomen tiepiirin suuntaan.

Liikuntapaikkojen kunnostus

Kylän liikuntapaikkojen kunnostus ja ylläpito: ladut, kevyenliikenteenväylät, luistinradan ja pukukopin kunnostus, valaistus. Lasten leikkikentän istutukset ja hoito talkoilla.

Kotimäki - "Liimattalan Koli"

Kotimäki oli ennen suosittu kokoontumispaikka, jossa on ollut jopa tanssilava. Selvitetään, voiko Kotimäkeä markkinoida näköalapaikkana ja voiko sinne tehdä esim. luontopolun.

13.3. Kalaniemi - toimiva kylä lähellä erämaata

Kalaniemi on luonnonläheinen, perinteinen maalaishäiriö. Sen asukasluku 2008 oli 148 henkilöä ja loma-asuntoja on vuonna 2007 ollut 208. Kalaniemellä on vuonna 2009 yksi maitotila ja kolme viljatilaa. Palvelukoti Kalaniemi Oy aivan kylän keskustassa antaa eloa kylälle. Sen kehitysvammaisten tukikoti rauhallisessa ympäristössä sopii monelle: *"Paras paikka missä olen asunut, en muuta koskaan pois!"* (asukkaan kommentti).

Kalaniemessä on vesi-, muttei viemärijohtoja.

Kalaniemen koulu kylän keskuksessa rakennettiin 1915 tyyppiirustuksista. Tontti oli lahjoitus Tampereen Pellava- ja Rautateollisuus Oy:n Inkeröisten tehtaalta. Rakennuspuut tulivat Räihän kruununpuistosta. Rakennuksessa on jugendtyylistä kertovia yksityiskohtia listoituksissa, ikkunoissa ja koristeaiheissa. Vanha koulurakennus toimii nykyään kyläläisten kunnostamana kokoontumis- ja harrastustilana, jossa ovat mm. kylän naisten kangaspuut. Vuonna 1953 koulutontille valmistui uusi sementtitiilinen koulu- ja asuntolarakennus. Koulutoimintaa kylällä ei enää ole, vaan lapset käyvät koulua kirkonkylällä ja Äänekosken keskustassa.

Rinteen ja Niskalan pientilat ovat osa kylän keskustan tunnelmaa. Niskalan talo on lähimpänä tietä. Sen pihapiiriin kuuluvat pieni asuinrakennus, ristikkokaiteellinen aitta- ja piharakennus sekä pihasauna. Rinteen suorakaiteen muotoisessa pihapiirissä ovat huoneen ja keittiön asuinrakennus, pieni aitta, navetta- ja liiterirakennus sekä sauna 1930-luvulta. Pih-

piirit edustavat pientilallisten asuinympäristöä 1900-luvun alkupuolelta. Kokonaisuus koului-
neen kuuluu ympäristökeskuksen arvioimiin paikallisesti arvokkaisiin rakennusympäristöihin.

Kalaniemen ongelmia ovat Keiteleen rannassa sijaitsevat uimaranta ja veneranta. Ne ovat melko kaukana kylän keskustasta, mutta kyläläiset ovat viitoittaneet tien uimarannalle niin, että kesävieraskin perille päätyy. Uimarannan parkkipaikka on venerannan luona. Veneranta on aivan liian matala, minkä vuoksi se käytännössä soveltuu vain soutuveneille. Sen sijaan uimaranta on liian syvä pienille lapsille ja sinne menevä polku on mahdoton huonojalkaisille tai esimerkiksi äideille lastenvaunujen kanssa. Muutama kyläläinen ehdottikin, että rantojen käyttötarkoitus pitää vaihtaa. Uimarannan laiturin pidennystä on myös kaivattu. Ranta on siisti ja siellä on asianmukainen ulkokäymälä ja tiedotteet uimareille. Uimarannalla sijainnut laavu on palanut/poltettu. Kyläläiset toivovat tilalle uutta. Uimarannan ja venerannan välissä on hieno vanha yksitysomistuksessa oleva venekoppeli, joka voisi olla kylän nähtävyyksiä.

Kalaniemen luonto on sen vahvuuksia. Mm. tavattoman kaunis Hakojohti sopii melontaan. Met-
sissä kulkee polkuja ja metsäteitä, joita kyläläiset käyttävät lenkkipolkuina ja pyöräilyreitteinä. Oikeat erämaatkin ovat lähellä: sydänmaalta kylän läheltä oli juuri kyläkävelyn alla löydetty karhun tappama vasa, ja karhun jälkiä on näkynyt kylällä. Keväällä karhu oli penkonut roska-
astiaa uimarannan risteyksessä.

Kalaniemellä on toimiva kylätoimikunta. Toisaalta yhteisten asioiden hoitoon ei aina tahdo löytyä innostusta. Mutta kun tarvetta on, *"talkootyötä löytyy - vaan rahaa ei!"*

Kalaniemen hankkeet

Uimarannan kunnostus

- kyläyhdistys osallistuu yhteishakkeeseen virkistysalueiden rakentamiseksi ja parantamiseksi.

Venevalkaman rakentaminen

Kylätalon käytön kehittäminen

13.4. Räihä – "Gallen-Kallelan maisemia"

Räihän kylä on rauhallinen, kaunis kylä, jota edustaa aikanaan hyvin aktiivisesti toiminut Räihän Kyläyhdistys ry. Räihän asukasluku 2008 on 134 henkilöä. Eräs kyläläinen totesikin ”Räihä ei ole kylä vaan postipiiri”. Vuonna 2007 Räihän alueella oli 113 loma-asuntoa. Kylällä asuu muutamia lapsiperheitä (vuonna 2007 yht. 33 alle 19-vuotiasta asukasta). Koulukyydit pelaavat hyvin, mutta lapsille suunnattua harrastus- tai muuta tarjontaa on vain kirkonkylällä, jonne on matkaa noin 5 km vilkasta nelostietä pitkin. Vanhusten palvelukyyti toimii hyvin. Räihässä on viemäri- ja vesijohdot.

Kyläläisten harrastukset ovat pääasiassa luontoharrastuksia. Entisellä kyläkoululla ovat kyläläisten yhteiset harrastus- ja kokoontumistilat, monenlaista kyläyhdistyksen omaisuutta ja mm. seitsemät kangaspuut. Äänekosken kaupunki myi koulun uudemmassa rakennuksessa toimineelle vuokralaiselle. Kaupunki ei tarjonnut koulua kyläyhdistykselle. Monet huomasivat koulun olleen kaupan vasta kun kaupat oli jo tehty.

Puukoulun tilat ovat käytettävissä nykyisellä sopimuksella vuoteen 2012 asti. Koska niihin ei tule vettä eikä sähköä, ne ovat käytännössä käyttökelvottomat. Tilanteesta neuvotellaan. Yhteisten kokoontumis- ja toimintatilojen myyminen on ollut kyläläisille shokki. Tilanne vaikuttaa kyläyhdistyksen toimintaan niin paljon, että näin vuoden lopun tilanteen ja tunnelmien mukaan koko yhdistyksen toiminta uhkaa loppua. Kyläläisten motivaatio tuntuu kadonneen.

Räihässä on ollut kyläavustaja työllistämisvaroin noin viisi vuotta. Paperiasiat on hoitanut Maritta Salmi. Ensi alkuun paperisota otti koville, mutta kokemus on auttanut. Nyt suurempi ongelma on löytää ehdot täyttävä työntekijä. Kyläavustajan palvelut ovat olleet hyvin kysytyjä. Hän tekee pääasiassa vanhuksille siivousta, kauppa-asioita, pihatöitä ym. – myös ihan vain

tarkistuskäyntejä, että kaikki on kunnossa. Räihänkyläläiset maksavat 20 e/päivä eli 6 h ja muut 25 e/6 h. Tämän hetkinen työsopimus työntekijän kanssa kestää huhtikuun puoliväliin, jolloin olisi tarvetta uudelle pitkäaikaistyöttömälle!

Räihän suurimpia yrityksiä on Räihän Mansikka Oy, joka on Keski-Suomen suurin mansikanviljelijätila. Luulahden Lukko -vaaput ovat tunnettuja Suomessa ja niitä viedään mm. Norjaan, Ruotsiin, Venäjälle, Ranskaan ja Japaniin. Lisäksi kylällä on lypsylehmätila, emolehmätila, ruokohelpitila ja "maisemanhoidon" erikoistila, mökkitalokari, puuveneentekijä, Neste Lintulahti ja SFC Lintulahti.

Lintulahtea kyläläiset pitävät käyntikorttinaan ja toivoisivat, että sitä kehitettäisiin. Myös nelostien remonttia, joka toisi alikulun ja kevyenliikenteen väylän, odotetaan.

Räihän kyläkokous 27.8.2009

Tärkein kohde on Lintulahti – kylän käyntikortti

Lintulahden Neste on kehittynyt paljon ja sen asiakkaat ovat lisääntyneet. Siellä sijaitsee myös Äänekosken infokartta pohjoisesta tulijoille.

1. Lintulahden laivalaituri/vierassatama
 - liitetään sataman edistäminen yhteiseen virkistysaluehankkeeseen
2. Nesteen puolella olevien lampien täyttäminen - autetaan yrittäjää
3. Neste Lintulahteen postilaatikko

Muita toimenpiteitä

Masonmäeltä kirkonkylälle kevyen liikenteen väylä

Kevyen liikenteen väylä vanhan raitin varteen Kalaniemelle asti yhteistyöllä

Vanha puukoulu

- kangaspuut ja kylätoimikunnan tavarat ovat koululla vuoteen 2012 asti, muttei lämpöä tai vettä eli tilat eivät ole käyttökunnossa; neuvotellaan tilojen käytöstä ja remontista

Siivoustalkoot

- porukalla Konginkankaan jokainen kylä kuntoon: Räihässä järvi vilahtamaan pusikon takaa, autonromut ym. pois, jättipalsamin hävitys Masontien varrelta

Kuntopolku Masolle – vaikka vain 1 km

- talveksi hiihtolatu ja kesäksi turvallinen lenkkipolku; hiihtokoulullekin olisi vetäjä
- hyvä pohja takaisi ladun huonompanakin lumitalvena; Kuivakankaan maalle?; Makeallemäelle voisi kehittää myös polun ja taukopaikan
- osaksi yhteishanketta

Uimaranta

- käyttäjinä myös karavaanarit ja kalaniemeläiset
- pukukopit surkeassa kunnossa, eväitä varten tarvittaisiin kunnan pöytäryhmä
- osaksi yhteishanketta

Tontit

- ei kaavoitettuja rakennuspaikkoja, mutta yksityisiä tontinmyyjiä olisi
- viemäri ja vesijohto menisivät aivan tontin vieressä Kalaniemen koululle asti
- > kartoitetaan kylän myytävänä olevat tontit Konginkankaan tonttipörssiin nettisivuille

Kotisivut

- nopea laajakaistayhteys olisi tarpeen, vaikka langaton toimiikin jollain lailla: "Tietokonetouhu on täällä nii hiasta että voi herrajestas!" -> tilanne korjaantunee kunhan Laajakaista kaikille –hanke etenee Äänekoskella
- laitetaan perussivu, jota ei tarvitse päivittää usein

13.5. Laajaranta - "Suomen kaunein paikka"

Kerrotaan, että kun J.L.Runeberg ajeli ensi kertaa pitäjän rajalle Laajarantaan, hän otti hatun päästään ja huokaisi: "Ahh, Suomen kaunein paikka". (Runoilija liikkui seudulla ollessaan Saarijärvellä kotiopettajana 1820-luvulla.)

Laajarannan kylä on vain noin 13 kilometrin päässä Äänekosken keskustasta. Yhdessä Liimattalan kanssa se on ainoa kasvava kyläkunta vanhan Konginkankaan alueella ja kylä, jossa on paljon nuoria lapsiperheitä. Vuonna 2008 kyläkunnassa oli hieman alle 50 taloutta ja loma-asuntoja satakunta.

Laajarannassa toimii yksi emolehmätila ja kaksi muutaman hevosen hevostilaa. Entinen kyläkoulu on nyt yhdistetty valjas- ja nahkatyöverstas Laajavaljas ja taidenäyttelytila Laajan Galleria. Laajaniemen leirikeskus on Äänekosken seurakunnan omistama toimiva leirikeskus, jossa on toisinaan pidetty myös kylän kokoontumisia ja tapahtumia.

Laajarannan kylätoimikunta on elänyt hiljaiseloa jo muutaman vuoden. Kylätoimikunta toimi aktiivisesti 1990-luvulla. Mm. uimaranta rakennettiin talkoilla 1997 ja siellä pidettiin paljon yhteisiä tapahtumia.

Viimeiset kolme vuotta kylätoiminta on ollut lamassa. Sen vuoksi kylätoimikunta ja kyläsuunnitelmahanke järjestivät elokuussa 2009 kyläkokouksen, jossa puitiin kylätoiminnan kohtaloa. Kokouksessa kylätoimikunta pantiin pakettiin. Sen aktiivisempi kausi odottaa mm. lasten kasvamista kouluikään. Siihen asti kylätoimikunnan varat on "varastoitu" korvamerkittynä Konginkankaan kyläyhdistys ry:n kirjanpitoon odottamaan tulevaa tarvetta. Huolimatta varsinaisen kylätoimikunnan väliaikaisesta hautaamisesta Laajarannan kyläsuunnitelma-kokous päätti, että kylällä toteutetaan talvella talkoilla koko kylän laskaistapahtuma.

Kylän uimaranta on nykyään Äänekosken kaupungin ylläpitämä julkinen ranta, joka on varustettu kauniilla maisemalla ja grillipaikalla. Laituri on poistettu huonokuntoisena ja kaupunki varannut rahat tarvikkeisiin vuoden 2009 budjettiin, mutta talkoita ei kylällä saatu syntymään. Rannan parkkipaikasta on piirustukset, mutta toteutus puuttuu. Lisäksi rannalta puuttuu viitoitus.

Kylällä on uusia taloja mm. Palorannantiellä ja Pahalammenttiellä. Kylän suurin ongelma on Liimattalantie, joka on vanhaa nelostietä. Tie on kapea, osin huonokuntoinen ja vaarallinen kevyelle liikenteelle.

Vesi- ja viemäritilanne on hyvä: Mämmen vesiosuuskunta ulottuu jo pitkälle Laajarantaan Pahalammen tielle asti ja Liimattalan puolelta ollaan tulossa vastaan. Vesi- ja viemäriverkosto lisäävät tontin/talon arvoa ja vastaavat pian voimaan astuviin jätevesimääräyksiin. Ongelmana ovat järvenrannan kesäasukkaat, joiden kannattaisi liittyä järjestelmään; pumppua varten tarvittaisiin kuitenkin vähintään kymmenen talouden yhteenliittymiä

Laajarantalaiset suuntaavat luonnostaan Äänekoskelle: siellä on omalääkäri ja monen kyläläisen työpaikka. Alakouluikäiset lapset kulkevat Mämmen koululle, yläkoululaiset Äänekoskelle. Yhteistyö Konginkankaan ja Liimattalan lisäksi myös mämmenkyläläisten kanssa on luonteva vaihtoehto.

Laajarannan "kriisikokous" 19.8.2009

Onko Laajaranta kylä vai Äänekosken lähiö?

- On kylä, kylällä on oma identiteetti.

Onko Laajarannassa jatkossa kylätoimintaa?

- Kevyellä mallilla ja yhteistyössä Konginkankaan ja Mämmen kyläyhdistysten kanssa. Tulossa laskiaistapahtuma.

Onko Laajarannassa kylätoimikunta?

- Jäissä toistaiseksi. Kylätoimikunnan varat korvamerkitään Konginkankaan kyläyhdistys ry:n kirjanpitoon odottamaan toiminnan aktivoitumista.

Onko Laajarannalla edustajaa Konginkankaan kyläyhdistyksessä?

- Valittiin Eeva-Liisa Sorainen.

Onko Laajaranta mukana Konginkankaan kyläsuunnitelmassa?

- On.

Tekeekö Laajaranta kotisivun?

- Tekee kylän esittelysivun www.konginkangas.fi -sivuille. Mämmenkylällä on uudet kotisivut www.mammenkyla.fi, jolta voidaan linkittää Laajaranta www.konginkangas.fi sivuilla ja toisinpäin. Tapahtumista voidaan tiedottaa ristiin. Mämmen kylälehti Läpykkään saa laittaa juttuja myös Laajarannan puolelta.

Tiedottaminen?

- Koska kylätoimikuntaa ei ole, kyläläisiä koskevat tiedotteet laitetaan Laajavaljaan (entisen kyläkoulun) ilmoitustaululle Liimattalantien varteen.

Tärkeää kyläsuunnitelmassa:

- Päätettiin sisällyttää **Liimattalan tie** kyläsuunnitelmaan ja aloittaa Keski-Suomen tiepiiriin vaikuttaminen asian parantamiseksi.

13.6. Riihilahti - "koko Riihilahti yrittää"

Riihilahti on Keitelelle pistävään kauniiseen niemeen muodostunut kylä. Se sijaitsee Konginkankaan koillisosassa kirkonkylästä Sumiaisten suuntaan. Viime vuosikymmenten aikana Riihilahti on muuttunut maatalouskylästä vapaa-ajanviettoalueeksi: kylällä on 14 vakituisesti asuttua taloa, mutta noin 140 vapaa-ajan asuntoa ja mökkiä!

Riihilahden rannat ovat tiiviisti rakennettuja, joten tilaa uudelle rakentamiselle ei juuri ole. Kaavoituskin rajoittaa rantarakentamista.

Vanhoja tiloja ovat Riihilahti ja siitä 1930-luvulla lohkottu Riihimäki ja niemessä Lepola. Riihilahden talon entisistä torpista Muokkalasta, Hiekkalasta, Rasinmäestä, Oravaniemestä ja Raiviosta tuli itsenäisiä maanviljelystiloja. Raivio jakaantui myöhemmin Viipiläksi ja Lypsyläksi. Katvela, Kivelä ja Hietaranta ovat nyt vapaa-ajan asuntoja. Paluumuuttajien ja uusien pysyvien asukkaiden myötä talojen lukumäärä on lisääntynyt kahdeksalla.

Riihilahden lakkautetussa kansakoulussa toimii perhekotiyritys. Suuren loma-asuntojen tiheyden vuoksi Riihilahdessa olisi tilaus mökkitalkkariyrittäjälle.

Riihilahden kylään liittyy myös suuri litsalon saari. Saarella on yksi vakituisesti asuttu talous eli kaksi vakituista asukasta. litsalon tien varrella ja saarella on noin 70 vapaa-ajan asuntoa. Aikoinaan litsalon saarella oli neljä toimivaa maatilaa, mutta maanviljelystä ei enää ole. litsalon omistajat ovat tehneet työtä vanhan perinteen säilyttämiseksi. Tilan pihapiirissä on myös erillinen museorakennus, mutta se ei ole avoinna yleisölle.

Kylätiet

Riihilahdentie erkane Konginkangas-Sumiainen tiestä (mt 637) noin viisi kilometriä Konginkankaan kirkolta. Riihilahden yksityistie on lähes viisi kilometriä pitkä. Riihilahden pohjukasta siitä erkane litsalon yksityistie. Tie on peruskorjattu kahdessa osassa, ensin maantieltä litsalontiehen saakka v. 2005 ja siitä niemeen v. 2007. Kyläläisen kommenttien mukaan *"ihan hyvä tie kunhan ei oo turhan kiire"*.

litsalon tiekunnassa on noin 70 osakasta. Tiestä on puolet mantereella ja toinen puoli litsalon saarella. Myös saarelle johtava pengersilta kuuluu tiehen. Kaikki tieltä kääntyvät haarat sen sijaan ovat erillisiä yksityistieitä. Tiekuunnan osakkaat ovat myös Riihilahden tiekuunnan osakkaita ja maksavat siten tiemaksuja kahdelle tiekunnalle.

Asutuksen lisääntyminen on tuonut Riihilahdelle uusia pienempimuotoisia yksityistieitä, joilla on omat hoitokuntansa.

Kyläyhdistys

Vuonna 2008 perustettu ja erittäin aktiivisesti aloittanut Riihilahden kyläyhdistys ry on järjestänyt vuoden 2009 aikana lukuisia tapahtumia aina pilkkikilpailuista elokuiseen kulttuuritapahtumaan. Kesällä 2009 kokeiltiin jopa suoramyntikahviota kirkonkylän Kestibaarissa. Monet vapaa-ajan asukkaat ovat innostuneet kyläyhdistyksen toiminnasta, mikä näkyy vahvasti varsinkin kesäisin.

Vuoden 2009 Keski-Suomen kylä -kilpailussa Riihilahti kisasi loppukilpailussa Kivijärven Saunakylän ja Jyväskylän Nyrölän rinnalla. Vuoden kilpailuteemoja olivat sisukkuus, omaehtoisuus ja innovatiivisuus ja tilaa annettiin nimenomaan pienille kylille.

Riihilahti 22.10.2009: toteutettavat hankkeet

1. Kylätalo 2010 (-2011)

Kyläyhdistyksen tulevaisuuden tavoitteena on kylätalon kunnostaminen Lepolan talon läheisyydessä sijaitsevaan vanhaan riihirakennukseen. Vanha riihi remontoitetaan talkootyönä kylän yhteiseksi tapahtumapaikaksi. Kyläyhdistys on saanut lahjoituksena mm. puutavaraa,

mutta tarvitsee myös ostotavaraa ja ammattityövoimaa. Ensimmäisessä vaiheessa rihi remontoidaan kesäkäyttöön. Näin myös käyttökulut pysyvät kohtuullisina. Kylätalon käytännön rakentamisesta vastaa Olavi Salminen. Rakentamiseen mietitään Leader-rahoitusta.

2. Kyläpolku (2012)

Kylältä puuttuu kunnollinen ulkoilupolku, joka talvisin voisi toimia myös hiihtoladun pohjana. Kylätalon rankimman rakentamisen jälkeen suunnitellaan ja rakennetaan Riihilahden kyläpolku/hiihtolatu. Polku halutaan kulkevaksi mahdollisuuksien mukaan kaikkien talojen tuntumaan, joten sen pituudeksi arvioidaan noin neljä kilometriä. Polun tulisi kiivetä kylän korkeimmalle kohdalle upeiden näköalojen vuoksi, mutta talveksi tarvittaneen vaihtoehtoinen hiihtoreitti loivemmalla profiililla.

Riihilahti on valmis osallistumaan yhteiseen Konginkankaan virkistysaluehankkeeseen.

3. Vesiosuuskunta (pitkän tähtäimen hanke)

Riihilahden kyläyhdistys ry pitää vesiosuuskunta-asiaa vireillä ja selvittää sen mahdollisuuksia. Soskon alueen putkisto on mitoitettu niin, että riihilahtelaisetkin voisivat sitä kautta saada vetensä.

4. Riihilahti on mukana langaton laajakaista -hankkeessa sekä Vihreä väylä -hankkeessa.

14. Yhteistyö ja tiedottaminen

Konginkangas on ollut hiljaa itsestään pitkään. Yhteistyön rakentajaksi synnytetty Konginkankaan kyläyhdistys ry on ollut toimiva kanava, jonka toiminnassa eri kyläkunnat ovat kohdanneet.

Konginkankaan sisällä on tiedonkulkuongelmia. Niiden ratkaisuksi on ehdotettu mm.

- ilmoitustaulujen käytön parantamista, uusia strategisesti sijoitettuja ilmoitustauluja (osittain toteutettu)
- kotisivuja (tehty, kehittäminen jatkuu)
- yhteistä kalenteria päällekkäisten tapahtumien välttämiseksi (kokeiltu kirjastolla, ei toiminut, sisällytetty kotisivuihin)
- sähköpostitiedotteita, sähköpostilistaa synnytetty hankkeen aikana
- järjestelmällisempää paikallislehtien ja netin tapahtumapalstojen käyttöä
- vuosittaista Konginkangas-liitettä paikallislehteen
- aktiivisempaa lehdistötiedotteiden lähettämistä ja nettitiedottamista Konginkankaan tapahtumista.

Konginkankaan markkinointia on myös kaivattu. Vaakunan käyttö symbolina, kotisivut, positiiviset uutiset kylästä mediassa ja suunnitellut infotaulut ovat kaikki osa seudun markkinointia. Lintulahdelle on kesällä 2009 tullut komea Äänekosken infotaulu, jossa myös Konginkangas näkyy hyvin. Vastaavan sijoittamisesta myös Konginkankaan kirkonkylälle on ollut kaupungin kanssa puhetta.

Äänekosken kaupungin alue on kuntaliitosten jälkeen iso. Entisiä itsenäisiä kuntia on mukana nyt Konginkankaan lisäksi Sumiainen ja Suolahti (ja jo paljon aikaisemmin liitetty Äänekosken maalaiskunta). Tulevaisuudessa Äänekosken kaupungin kannattaa harkita kyläasiamiehen tai vastaavan palkkaamista. Kyläasiamies toimisi kaikille kyläyhdistyksille yhdyshenkilönä kau-

pungin virkamiehiin päin, seuraisi mitä kylillä tapahtuu, järjestäisi maaseutualueille tarpeellisia tiedotus-, koulutus- ym. tilaisuuksia sekä toimisi hankkeistajana.

Kaupunki voi delegoida kyläyhdistyksille vastuuta ja resursseja, jos kyläyhdistykset haluavat vastuuta kantaa. Konginkankaalla ollaan ottamassa kylän kehittämisen ohjaksia omiin käsiin, missä tarvitaan myös kaupungin yhteistyötä.

15. SWOT-analyysi

SWOT-analyysi on työväline, josta on tullut osa miltei jokaista kyläsuunnitelmaa. Analyysin ideana on tuoda lyhyesti esille olennaiset näkemykset nykytilasta ja tulevaisuudesta. SWOT-analyysiä lukiessa on kuitenkin hyvä muistaa, että jotkin asiat voidaan eri näkökulmista nähdä sekä hyvinä että huonoina asioina.

Konginkankaan kyläsuunnitelman SWOT:n ainekset ovat kertyneet ensimmäisen kyläkiekkokierroksen perusteella kesällä 2009, minkä jälkeen Outi Raatikainen analysoi kyläkokoukset ja laati yhteenvetona SWOT:n. Se siis kertoo kyläläisten näkemyksiä oman alueensa positiivisista ja negatiivisista piirteistä. Analyysiä on täydennetty prosessin lopussa loppuvuodesta 2009.

Vahvuudet nykytilanteessa (Strengths)

Monimuotoinen, puhdas ja kaunis luonto: metsät, Keitele-järvi.

Asumisen ja olemisen turvallisuus ja rauhallisuus.

Hyvä logistinen sijainti keskellä Suomea nelostien varrella, Nelostien tarjoama nopea maantieteyhteys sekä etelään että pohjoiseen.

Sijainti lähellä Äänekoskea ja Viitasaarta (sekä Jyväskylää) - palvelut, työpaikat.

Hyvät peruspalvelut omalla kirkonkylällä (sekä yksityiset että julkiset).

Ohjeellinen kaava antaa joustavuutta.

Hyvä jätehuolto, useimmilla kylillä myös vesi- ja viemäriverkko.

Runsas kesäasutus.

Osaamista sekä konginkankaalaisilla että kesäasukkailla.

Yhteistyö alueen kylien välillä mm. Konginkankaan kyläyhdistyksen kautta.

Veneilijän palvelut: Konginkankaan vierassatama, syväys riittävä (1,80 m), uusi merikartta.

Rikas historia. Arvokkaat kulttuuriperintö- ja maisemakohteet.

Kirkonkylällä runsaasti kokoontumistilaa.

Kirkko avoinna matkailijoille koko kesän.

Toimivat, olemassa olevat yritykset.

Kömin kesäteatteri.

– Miten vahvuuksia voidaan kehittää edelleen?

Heikkoudet nykytilanteessa (Weaknesses)

Heikko väestöpohja oman palvelutarjonnan kasvattamiseen.

Väestön ikääntyminen.

Työpaikkojen puute kylillä.

Kevyen liikenteen väylien puute, Nelostien vaarallisuus kevyelle liikenteelle.

Paikallisen joukkoliikenteen vähäisyys varsinkin koulun loma-aikoina.

Palveluiden huono saatavuus autottomille.

Maanteiden ja kyläteiden heikko kunto syrjäkylillä.

Maatalouden hiipuminen, jatkajien puute.
 Nihkeä suhtautuminen yrittäjyyteen.
 Konginkankaalaisten vähäinen osuus Äänekosken luottamuselimissä.
 Yhteistyön ja talkoohengen puute.
 Harrastusmahdollisuuksien yksipuolisuus ja vähäisyys, vetäjien puute.
 Tiedonkulun puutteet, laajakaistayhteyksien puutteet, osin jopa huono gsm-kuuluvuus.
 Pyyrinlahden rehevöityminen.

– Miten heikkouksia voidaan poistaa?

Mahdollisuudet tulevaisuudessa (Opportunities)

Nelostien mahdollisuudet ohikulkijoiden pysäyttämiseen.
 Aktiivinen kylä luo positiivista kyläkuva (mm. kotisivut, nähtävyyksien ja kulttuurin esilletuominen).
 Konginkankaalaisten yhteistyö luo uutta toimintaa ja mahdollistaa hankkeet.
 Uudet yhteistyön tavat, esim. keskustelufoorumi nettisivuilla.
 Konginkankaan tonttimahdollisuuksien markkinoiminen, yksityisten tonttien etsintä.
 Kyläpalveluyrittäjyys, siivousrinki, kylätalkkari; julkisen, yksityisen ja vapaaehtoistoiminnan yhteistyö palvelujen tuottamisessa.
 Mökkiläisten suuri määrä: mökkiläiset mukaan kylien toimintaan, palvelujen myyminen mökkiläisille.
 Loma-asuntojen muuttaminen vakituiseen käyttöön.
 Vihreä väylä –yhteistyö.
 Kesämatkailun mahdollisuudet (Vihreä väylä, B&B, pihaleirintä/leirintäalue, mökkivuokraus).
 Ulkoilumahdollisuuksien paraneminen (luontopolut, laavut ym.).
 Paljon kokoontumistilaa erilaista toimintaa varten.
 Valokuituyhteys syrjäkylille mahdollistaa mm. etätöiden (Laajakaista kaikille –hanke).
 Oman kylän kauppapalvelujen säilyminen on kyläläisistä kiinni
 Kanava Pyyrinlahden ja Rähänselän välillä.
 Bioenergiantuotannon (biotalouden) mahdollisuudet.
 Uusia retki- ja matkailukohteita, kuten Kotimäki.

– Kuinka mahdollisuuksia voidaan hyödyntää? Mahdollisuuksista on rakennettu hankeideat kyläsuunnitelmaan.

Uhat tulevaisuudessa (Threats)

Asukaskadon jatkuminen, mistä seuraa palvelujen lakkauttaminen ja kylätoiminnan hiipuminen.
 Laman jatkuminen ja kuntatalouden supistuminen, josta seuraa palvelujen karsinta.
 Vahvojen liikekeskusten (JKL, Äki) vaikutukset Konginkankaan yrityksiin.
 Maatalouspolitiikan muutokset -> rajut muutokset maataloudessa, maanviljelijöiden sukupuutto.
 Puhtaan luonnon tärveltyminen.
 Polttoaineiden ja julkisen liikenteen kallistuminen.
 Kulttuurihistoriallisten rakennusten rapistuminen, kyläraittien pusikoituminen.
 Yhteisten virkistysalueiden turmelu ja rapistuminen.
 Hankkeisiin ei löydy tarvittavaa omaa pääomaa ja talkootyötä.
 Yhteishengen ja yhteistyön katoaminen, jos tarpeellisia hankkeita ei saada toteutettua.

– Miten uhkia voidaan torjua?

SWOT-anaalyysiä käytetään kyläsuunnitelmassa mm. hankeideoiden valintaan. Lisäksi se onnistuessaan antaa pikasilmäyksellä kuvan kohteestaan.

16. Suunnitellut toimenpiteet

Kyläsuunnitelman tekeminen alkoi paitsi laajalla tiedottamisella, myös kaikkien kylien läpikäymisellä. Alkukesän kyläkokouksissa käytiin läpi kylän tilannetta. Asiaa auttoi, että kyläsuunnitelman kirjoittaja ei tiennyt mitään ennestään – kaikki oli selitettävä kunnolla.

Hankeajatuksia – tai hankkeisiin mahdollisesti johtavia ideoita – kertyi kyläkokouksista ja myöhemmin pidetyistä kyläkokouksista ja erilaisista teematapaamisista pitkä liuta. Suurin osa niistä löytyy konginkangas.fi –sivuilta tämän kyläsuunnitelman liitteenä olevasta "Konginkankaan toiveiden tynnyristä". Ideoita ja ajatuksia kertyi sivukaupalla, ja aivan varmasti joku on unohtunut listalta poiskin!

Niinpä mahdottomasta ideoiden määrästä oli pystyttävä valitsemaan ne, joita lähdetään toteuttamaan. Ensimmäinen periaate oli selvä: jos idea koski vain yhtä kylää, sen toteuttaminen on ao. kylän oma asia. Nämä kylien omat hankkeet on kerrottu kunkin kylän kyläkuvauksen yhteydessä.

Tässä luvussa olevat hankkeet koskettavat joko koko Konginkankaan aluetta tai joka tapauksessa useampia kyliä.

Lisäksi hankkeita nousi esiin niiden kiireellisyyden ja tilanteen kriittisyyden vuoksi. Mm. Liimatantie ja kevyenliikenteen väylät ovat kiireellisiä turvallisuuden vuoksi.

Kolmanneksi Konginkankaan kyläyhdistyksen oli mietittävä, mihin rahkeet oikeasti riittävät. Resurssit ovat rajalliset sekä ajan, rahan että ihmisten suhteen. Osa asioista on niin isoja, ettei niihin voi kylätasolla vaikuttaa, ja osaan omat resurssit eivät toistaiseksi kerta kaikkiaan vain riitä.

Hankesuunnitelmat ovat kuitenkin vain hankesuunnitelmia. Ne voivat muuttua tarkemmassa suunnittelussa ja toteutusvaiheessa. Lisäksi on muistettava, että nämä hankkeet koskevat kaikkia konginkankaalaisia. Jos tarpeellisiin talkoisiin ei löydy ketään, hankkeet eivät toteudu. Leader-hankkeissa talkootyö on selvää rahaa, ja sillä voidaan kuitata hankkeen omarahoitusosuutta.

16.1. Vihreän väylän kehittämishanke - yhteistyöhanke

Vihreällä väylällä tarkoitetaan Konginkankaan, Sumiaisten ja Laukaan yhdistävää maantietä 637. Konginkankaan kyläyhdistys on sitoutunut edistämään hanketta.

Hankkeen tarkoituksen on matkailullisen Vihreän väylän luominen jo tehtyjen selvitysten pohjalta. Hanke on tarkoitettu toteuttamaan yhteistyössä Konginkankaan, Sumiaisten, Konneveden ja Laukaan kesken niin, että ainakin Ääneseudun puolella hankehakijana ja –hallinnoijana toimisi Ääneseudun Kehtiy Oy.

Hankeajatuksia on kerrytetty vuonna 2009 toteutuneen Vihreän väylän seutubrändäyshankkeen aikana, jossa eri kylien edustajat ovat kohdanneet ja pohtineet Vihreää väylää. Kongin-

kankaalla halutaan olla mukana tulevassa kehittämishankkeessa, sillä Vihreän väylän pohjoispään portti sijaitsee Lintulahdella.

Seutubrändäys- ja markkinointisuunnitelmahankkeen viimeisen kokoontumisen yhteydessä 10.12.2009 päätettiin perustaa Vihreä väylä –toimikunta, johon valitaan kaksi edustajaa ja näille varahenkilöt sekä Konginkankaalta, Sumiaisista että Laukaasta. Toimikunnan tehtäviin kuuluu rakentaa tulevalle kehittämishankkeelle sisältö .

Hankkeen todennäköiset päämäärät: Vihreän väylän ulkonäön parantaminen, mm. järvinäkymien avaaminen (pusikoiden raivaus). Konginkankaan ja Sumiaisten kirkonkylien matkailullisen informaation lisääminen. Vihreän väylän yrittäjien ja yhdistysten yhteistyön tiivistäminen ja työnjaon luominen. Best practices -opintomatkat vastaaville reiteille Suomessa ja osallistuminen alan messuille. Vihreä väylä -organisaation luominen. Uusien alueille sopivien matkailijoita palvelevien yritysten kannustaminen (mm. B&B, pihaleirintä, matkailuautojen parkit, uudet vuokramökit). Tien yleismarkkinointi, mm. nettisivut.

Jatkohankkeeksi ja/tai rinnakkaishankkeeksi suunnitellaan investointihanketta ja mahdollisesti yrityshankkeita, joiden kautta voidaan teetättää esitteet ja opasteet, parantaa yritysten imagonmukaisuutta, luoda uusia yrityksiä ja palveluita jne.

Yhteistyökumppanit: Konginkankaan kyläyhdistys ry (edustaen Konginkankaan kaikkia kyliä), muut Vihreän väylän varren kyläyhdistykset, Vihreän väylän yritykset, Ääneseudun Kehitys Oy, Äänekosken kaupunki ja mahdollisesti Konnevesi. Laukaan (josta hankkeeseen kuuluisivat ainakin Äijälä ja Kuusaa) lähtevät mukaan hankkeeseen, on perustettava vastaava rinnakkaishanke Jyväsräihin kautta.

Toteutus: 2010-2012, investointihanke mahdollisesti 2011-2013

Hankkeen hallinnoija: Ääneseudun kehitys Oy

Rahoitus: Leader (Viisari ry ja mahdollisesti Jyväsräihä ry)

16.2. Kevyenliikenteenväylät

Konginkankaalla tarvitaan ehdottomasti kevyenliikenteen väylät kirkonkylältä sekä Lintulahden (ja mielellään Kalaniemeen asti) että Laajarantaan. Tie, joka toimi entisaikaan, ei nykyisten automäärien ja ylinopeuksien aikana enää riitä. Hankkeen perustelut löytyvät kyläsuunnitelman kappaleesta 8: Liikenneyhteydet.

Kirkonkylänä eteläiseen liittymään on suunnitelma jo olemassa, se on vain toteuttamatta. Muille reiteille on saatava suunnitelmat, neuvoteltava maanomistajien kanssa, raivattava puustoa ja rakennettava väylä. Liimattalantiellä väyläksi riittäisi hyvin pohjustettu, pyöräilykelppoinen soraväylä, joka mielellään saisi olla myös ratsukonkestävä. Keski-Suomen tiepiriillä on kokemusta eri tyyppisten kevyenliikenteenväylien rakentamisesta. Se on myös tehnyt yhteistyötä kylien kanssa jo aiemmin.

Lintulahden osalta tien suunnittelu ja toteuttaminen liittyy Nelostien parannussuunnitelmiin. Kyläläisten toiveena on, että perusparannuksen yhteydessä tehtäisiin turvalliset alikulut,

kevyenliikenteenväylät ja mm. Lintulahden karavaanareille meluvalli. Lintulahdessa pohdintaa aiheuttaa lisäksi tarve saada vierasvenelaituri lähelle Nesteen huoltoasamaa.

Kevyenliikenteenväylien toteuttamisesta joko kokonaan tiepiirin toteuttamana tai osittain kyläläisten talkootyönä neuvotellaan ja pyritään saamaan väylät työn alle mahdollisimman nopeasti.

Toteutus: Heti – 2015

Hankkeen hallinnoija: Konginkankaan kyläyhdistys ry

Rahoitus: Keski-Suomen tiepiiri, Äänekosken kaupunki, Leader?

16.3. Konginkankaan lähiliikuntapaikat kuntoon

Hankkeen tarkoitus on saada kylien olemassaolevat luontopolut/hiihtoladut, uimarannat ja taukopaikat kuntoon sekä suunnitella ja rakentaa uusia ulkoilureittejä ja –kohteita kyläläisten tarpeisiin.

Kukin kyläyhdistys/-toimikunta tai muu yhdistys (esim. SFC Lintulahti ja Ala-Keiteleen Hevosystäväinseura) vastaa konkreettisesti oman työkohteensa talkoiden toteutumisesta. Hankkeen hakeminen ja hallinnointi hoidetaan keskitetysti Konginkankaan kyläyhdistyksen kautta.

Hanke parantaa viihtyvyyttä, turvallisuutta (kävelijät pois autoteiltä) ja terveyttä sekä antaa lisää mahdollisuuksia matkailuun.

Yhteistyökumppanit: eri yhdistykset ja kyläkunnat omalta osaltaan, Äänekosken kaupunki, mahdollisesti Keski-Suomen ympäristökeskus, POKE tai muu oppilaitos.

Toteutus: 2011

Hankkeen koordinoija ja hallinnoija: Konginkankaan kyläyhdistys ry

Rahoitus: Leader

16.4. Konginkankaan tonttipörssi

Kenelläkään ei ole kattavaa tietoa alueen tarjolla olevista tonteista. Konginkankaan kylät kiinnostavat kuitenkin maallemuuttajia. Konginkankaan kyläyhdistys kokoaa yhdessä yhteistyökumppanien kanssa www.konginkangas.fi-nettisivuille tonttitiedot yksityisistä tonteista ja linkittää kaupungin ja seurakunnankin myytävät tontit. Samalla sivulla ostajat voivat myös ilmoitella ostohaluistaan.

Yhteistyökumppanit: kyläyhdistykset, kaupunki ja seurakunta

Toteutus: 2010

Hankkeen hallinnoija: Konginkankaan kyläyhdistys ry

Rahoitus: ei rahoitustarvetta; omana työnä

16.5. Puskat ja roskat pois –siivoustalkoot

Konginkankaalla toteutetaan kaikkien kylänraittien yhteiset keväiset siivoustalkoot yhteistyössä kyläläisten ja kesäasukkaiden, kyläyhdistysten ja -toimikuntien, muiden alueen järjestöjen, kaupungin puutarhurin, seurakunnan sekä jäte-, kierrätys- ja hakeyritysten kanssa.

Kukin kyläkunta vastaa omasta kylästään ja kukin tontinomistaja omasta tontistaan. Ajatuksena on ollut myös lähimmäisapu: jos tontin omistaja ei kykene siivoustalkoisiin, naapurit tai esim. rivakat vapaapalokuntalaiset voisivat tulla apuun.

Yhteistyökumppanit: talkoilla kyläläiset ja kesäasukkaat, kyläyhdistykset, 4H, VPK, metsänhoitoyhdistys ym. yhdistykset, alan yritykset, kaupungin ympäristötoimi, yrittäjät.

Toteutus: joka kevät tilanteen mukaan, ensimmäiset talkoot keväällä 2010

Hankkeen hallinnoija: Konginkankaan kyläyhdistys ry

Rahoitus: talkoot

16.6. Konginkankaan kesäpäivät ja joulunavaus

Vuoden 2009 aikana Konginkankaan kyläyhdistys ry on yhdessä muiden toimijoiden kanssa järjestänyt menestyksekkäät Konginkankaan kesäpäivät sekä joulunavauksen.

Tapahtumat on koettu tärkeiksi sekä yhdistysten varainkeruun ja näkyvyyden että konginkankaalaisten viihtyvyyden kannalta. Konginkankaalla järjestetään jatkossa vuosittain vähintään yksi kesä- ja yksi talvitapahtuma.

Yhteistyökumppanit: yritykset ja yhdistykset Konginkankaalla, kaupunki ja seurakunta.

Toteutus: vuosittain, seuraavat kesäpäivät 23.-25.7.2010

Hankkeen hallinnoija: Konginkankaan kyläyhdistys ry

16.7. Opintopiireillä opintielle

Kyläyhdistykset rakentavat osan toimintaansa opintopiireiksi ja saavat niihin tukea Maaseudun Sivistysliiton opintotukijärjestelmän kautta. Opintotoiminnan muotoja ovat opintoryhmät, luennot ja kurssit. Vaikka opintopiirin saama tuki ei ole suuri, se mahdollistaa kuitenkin monenlaista yhteistä toimintaa.

Mikäli kyläyhdistys on Suomen Kylätoiminta ry:n (SYTY) jäsen, se on automaattisesti myös MSL:n jäsen. Mm. kaikki Maaseudun Kehittämisyhdistys Viisari ry:n jäsenet ja Keski-Suomen kylät ry:n jäsenet ovat myös SYTY:n jäseniä.

Opintopiirejä räätälöidään tietyille ryhmälle tai niistä voi tehdä avoimia ja tarjota niitä kaikille konginkankaalaisille. Lisätietoja www.msl.fi

17. Suunnittelun aikana toteutetut toimenpiteet

Kyläsuunnitelmahankkeen aikana toteutettiin osa ajatuksista samantien. Entinen kuntavaakuna anottiin ja saatiin Konginkankaan kyläyhdistys ry:n logoksi. Kuntavaakunasta tuli kotiseutuvaakuna ja Konginkankaan yhteisön symboli.

Hankevuoden aikana Konginkankaan kyläyhdistys ry järjesti menestyksekkään kesätapahtuman laajalla yhteistyöllä. Lisäksi järjestettiin Konginkankaan joulunavaus. Molemmista tapahtumista on tarkoitus kehittää pikku hiljaa perinne, sillä Konginkankaalla on todettu tarvittavan tilaisuuksia, joissa väki tapaa toisiaan ja joissa paikkakunnan yritykset ja järjestöt voivat esittäytyä ja kerryttää myös tuloja toimintaansa.

Tiedonkulun parantaminen oli ensimmäisten kyläkokousten selvä toive. Hankkeen aikana on luotu käytäntöä, jossa jokainen hallituksen kyläedustaja toimii linkkinä kyläänsä päin. Aktiivinen sähköpostin käyttö, aktiivinen ilmoitustaulujen käyttö sekä paikallislehtien seurapalstojen ja netin tapahtumasivujen käyttö on ollut harjoittelussa.

Konginkankaan yhteiset kotisivut ovat syntyneet sekä osana tiedonkulun parantamista että osana Konginkankaan imagon nostamista. Tiedonkulku "etäkonginkankaalaisiin" (pois muutaneen konginkankaalaiset ja kesäasukkaat) paranee.

Konginkankaan kyläyhdistys ry on ottanut aktiivisesti kantaa kyläkokouksissa nousseista kiireellisistä aiheista jo hankkeen aikana. Kirjelmä Äänekosken kaupungin koulusuunnitelmista löytyy nettisivuilta. Kirjelmät Liimattalantien kevyenliikenteenväylästä ja Nelostien parantamisen kiirehtimisestä; saatekirje löytyy nettisivuilta www.konginkangas.fi -> Yhdistykset -> Konginkankaan kyläyhdistys - asiakirjat.

18. Suunnitelman seuranta ja päivittäminen

Kyläsuunnitelman edistyminen tarkistetaan vuosittain Konginkankaan kyläyhdistys ry:n vuosikokoukseen osana yhdistyksen toimintakertomusta ja –suunnitelmaa. Kyläkokouksessa esitellään suunniteltujen hankkeiden eteneminen ja tarkistettu kyläsuunnitelmaluonnos.

Hallitus voi antaa kyläsuunnitelman seurannan ja päivittämisen kyläsuunnitelmatoimikunnalle. Se huolehtii muutosten tekemisestä voimassaolevaan kyläsuunnitelmaan vuoden aikana sitä mukaa kun asiat etenevät.

Kaikilla kyläläisillä tulee olla mahdollisuus olla mukana kylän kehittämisessä, kyläsuunnitelman toteuttamisessa ja sen päivittämisessä. Sitä varten järjestetään avoimia tilaisuuksia ja otetaan vastaan kyläläisten ja yhdistysten ideoita.

Seurannassa asiat esitetään toimenpiteittäin toteutuneisiin asioihin ja kehitettäviin asioihin. Konginkankaan kyläyhdistyksen hallitus ohjaa näitä työryhmille ja vastuuhenkilöille, jotka huolehtivat asioiden etenemisestä.

Koska kyläsuunnitelman toteutumisesta huolehtiminen on yhteinen asia, olisi jatkossakin tär-

keää, että Konginkankaan kyläyhdistys ry:n hallituksessa olisi kylittäinen edustus. Kylän edustajan olisi hyvä olla oman kyläyhdistyksensä/-toimikuntansa puheenjohtaja tai muuten henkilö, jolla on mielenkiintoa, aktiivisuutta ja joka tuntee kylänsä asiat. Kylän edustaja Konginkankaan kyläyhdistyksen hallituksessa toimii yhteyshenkilönä omaan kyläänsä ja kyläläisiin päin molempiin suuntiin. Hallituksen lisäksi olisi hyvä miettiä erilaisia toimintaryhmiä, joissa voi toimia aktiivisia ihmisiä, joita hallitustyöskentely ei kiinnosta. Esimerkiksi huvitoimikunnalle olisi käyttöä!

19. Yhteenveto: Visio 2015

Visio on tiivistelmä siitä, mihin pyritään. Kun mietitään toimenpiteitä, niitä tulisi peilata visioon: vievätkö ne kohti vision toteutumista vai johtavatko jonnekin aivan muualla. Jälkimmäisessä tapauksessa on syytä harkita uudelleen!

Konginkangas – viihtyisä, aktiivinen, puhdas, turvallinen.

Konginkangas on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen paikka asua. Konginkankaan maine mukavana ja aktiivisena asuinpaikkana, hyvät yksityiset ja julkiset palvelut sekä isot tontit houkuttelevat uusia asukkaita. Konginkankaalaiset yritykset palvelevat myös nelostien ohikulkijoita, joita poikkeaa kylälle mm. Vihreän väylän myötä. Kyläläiset pitävät aktiivisesti yhteyttä ja kylät toimivat yhteistyössä. Seudulle on tullut uusia yrityksiä, jotka työllistävät uusia asukkaita ja hyvät tieyhteydet mahdollistavat sujuvan työssäkäynnin kauempanakin. Konginkankaan omalle ”vihreälle väylälle” Liimattalasta kirkolle ja kirkolta Lintulahteen on rakennettu kevyenliikenteenväylä, joka on lisännyt liikkuja ja liikkujien turvallisuutta.

20. Liitteet osoitteessa www.konginkangas.fi

Konginkankaan väestötarkastelua
Paikkatietokartat 3 kpl
Konginkankaan kyläsuunnitelma - toiveiden tynnyri 2009
Änekyvät - kylän äänet 1999 - Konginkankaan kylät 2009
Hanketiivistelmä

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

